

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hóra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hóra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos pekl sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér pekl sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, szeptember 26.

Mai számunk főbb közleményei:

- Aradmegye virillistái.
- Az ereklyemuseum dícsérete.
- Günther és utóda.
- A bécsi német nagykövet Aradon.
- Institoris István dr. elhunyt.
- Érdekes esetek.
- Regényes nyaktilló-történet.
- Csiky Gergely-szoba Aradon.
- Megkorrigálják az Aradi Kossuth-szobrot?
- Érdekes válópör.
- Százmilliók jótékonycélra.
- A kolozsvári országos tisztviselő-kongresszus.
- Amiről beszélnek.
- Elégett katonai léghajó.

Közönség és direktor.

— Színháznitóra. —

Arad, szeptember 25.

Vidéki városban, amelynek közönsége a színházi láz dolgában közelebbi meg a fővárosit, a jóízű megnyilatkozásai közé tartozik, hogy a színházigazgatót szidják. Két eset a lehető. Vagy jól megy a színház, vagy rosszul. Ha rosszul megy, akkor a direktor az élehetetlen, az ügyetlen, a helyére nem való; nem ért a trükkökhöz, amelyeket a publikumnak be kell adni, nem hoz attrakciókat. Es minden néző jobban tudja, mivel lehetne a tengődő színházat egy csapással mese-üzletté, százezreket termővé változtatni. Vagy pedig jól megy a színház s akkor a direktor zshivány, aki zsebrevágja a publikum százezreit, anélkül, hogy valamit nyujtana érte. Mert ha azt nyujtaná, amit kel-

lene, akkor nem kereshetné azt a vagyont, amit kinéznek a zsebéből.

A színházigazgatót tehát mindig szidni kell. Es ebben még csak főnák sinesen. Akkor ferdül el az ügy, amikor a direktor zokon veszi ezt. Zilahy Gyula aradi direktorsága akkor lett veszendővé, a mikor a színügyi bizottságtól bizonyos súlyos kritikák ellensúlyozására bizalmi nyilatkozatot és írásbeli elismerő oklevelet kapott. Es egy évre azután el kellett mennie s a színügyi oklevél nem sokat változtatott az elégedetlenségen, amely bucsuztatta. Leszkay András ellenben, mikor színidirektor volt, berámáztatta a legsúlyosabb kritikát, amelylyel neki bedöftek. Szinte irigyelni való, hogy az ily megtiszteltetéshez jutott színibírálatot nem itt irták, hanem Nagyváradon. A színházigazgató Blaha Lujza sokat emlegetett közmondását irhatja törvényül az irodájának ajtóléceire: „Csessenek, szidjanak, — de beszéljenek rólam!”

Valahogy azt ne értsék ebből, hogy a közönség elégedetlensége, a kritika öklelése olyasmi, a mit a színházigazgatónak nem kell komolyan venni, s amin minden emóció nélkül tulteheti magát. Akármennyire örökös, állandó és szeszélyes a közönség elégedetlensége, s akár milyen buzgó a kritika a hibák fölfedező útján: mindakettőben van igazság. A publikum igaztalan ítélete is igazság; neki úgy tetszik, a direktornak pedig ahhoz kell simulni. Jó, jó, hogy a publiku-

mot ilyenkor nevelni kell. De a legjobb nevelőt is elcsapják, a mikor az elkényeztetett gyereket úgy próbálja nevelni, hogy az halálra unja magát, vagy mérgében sirva fakad.

A színházigazgatásnak, ennek az irigyelt mesterségnek, amelyhez mindenki ért egy keveset, az a legfőbb titka, hogy az örökös elégedetlenségből kiszedje az igazságot. Nem az abszolútérvényüt, nem is az erkölcsi igazságot, hanem azt, amelynek fölismerését legjobban tőkésitheti. Ne polemizáljon; — nincs szánalmasabb írás, mint a mikor a színidirektor „az igazság érdekében“ stilusgyakorlatokat ír, vagy irat a titkárával, — hanem figyeljen a publikumra. „Látod, közönség, te azt hirdeted, hogy én becsaplak. Neked igazad van; de az én hibám csak az, hogy nem úgy csaplak be, hogy az neked tessen. Mert ha én becsületes akarnék lenni s ha minden tanácsodat megfogadnám, akkor időm se lenne tönkre-menni, olyan hamar seprüznél ki.“ Ezt gondolhatja belülről; kívül azonban igazat kell adni a publikumnak és követni annak parancsait.

... Ma este kezdődött meg a színház évadja, amely nálunk sok mindennél nevezetesebb dátum. A szezonnyitó előtt nem tanácsként járó sorok voltak ezek Szendrey Mihály számára, a ki ötödik éve igyekszik a közmegelegetésnek udvarolni, hanem a szezon első napján talán jó tisztázni ezt a dolgot: a közönségnek, igenis, szidni kell a

I g a z s á g.

Írta: Fábry Géza.

Tegnap még verőfény, édes, éltető meleg játszott, pajzánkodott a sárguló falevelek között s a fürdői park csak úgy hemzsegett a járó kelőktől.

Aztán egyszerre felülkerekedett az éjszakai szél s egyszerre kihalt minden élet, csak a vihar zugott-bugott, süvöltött, amint éppen kedve hozta magával.

A kedve pedig vad, kegyetlen volt. Belekapaszkodott a fák koronáiba; nekifeküdt a háztetőknék s ezt ledöntötte, amazt megrázta, tépázta, mint a haragos tanító a csinyttévő nebuló üstökét s nem nyugodott, míg csak csupaszra nem koppasztotta.

Szobafogságra volt kárthatatva az egész fürdői közönség. Akinek tetszett, bámulhatta a vihar pusztításait. A tornyos, ciradás fürdői szálló egyik elsőemeleti-ablakából egy barna női fej élenk figyelemmel kísértte a kavargó szél kegyetlen játékát.

Idegesen rándult össze minden újabb rohamra s egyszer csak kitört belőle az indulat. Ököbe szoritott kézzel teljes erővel csapott le a közép ablakfára, úgy, hogy valamennyi ablak-tábla hangosan megrörent.

Nemsokára a szomszédos szoba ablakait egy körülbelül 45 évesnek látszó, erős, szalas

férfi nyitotta fel s nyugodtan szivarozva kihajolt rajta.

A szép, barna asszony tovább verte az ablakot.

— Ah, hát unatkozik a méltóságos asszony — mormogta a férfi s arcát pillanatra gunyos mosoly torzította el. — Nos, hát csak hadd unatkozzék. Vagy talán a kavargó szél, ez a pokoli idő neki is eszébe juttatott valamit? Eh, ne törődjünk vele!

Még inkább kihajolt az ablakon; arcát neki fordította a szélnek s behunyt szemmel dacosan türte az éjszakai szél metsző hidegségét.

Mindaketten, férfi és nő egyaránt ismert alakjai voltak a fürdőnek.

Nyolc év óta állandóan itt töltötték a nyarat. Mikor legelőször találkoztak, akkor a haragos, türelmetlen szomszéd még leány volt. Feltűnő barna szépség, nyulánk, karcsu alakkal, mély tüzi, ábrándos szemekkel.

Mint eladó leány az édesanyjával együtt jött akkor először fürdőre. Bájos megjelenésével egyszerre meghódította az egész fürdőközönséget. Csakhamar egész udvar képződött körülötte.

Akkor még Futaky Laczi is más legény volt, teie életkedvvel, duzzadó fiatal erővel s fogékony lélekkel minden szép iránt. Nagyon természetes, hogy ő is felcsapott a szép Gorady Ella lovagjának.

Cseppet sem riasztotta a sok vetélytárs. Fiatalos kedvvel, önbizalommal csapta a szellet. Nem volt ugyan gazdag, de tisztességes állása volt s úgy érezte, hogy nemesre hajló, érző szívével barkivel szemben felveheti a küzdelmet, ha egy fiatal lány meghódításáról van szó. Mert két hét sem telt el egészen s a lobbánkony Futaky már is fülig szerelmes volt a szép Gorady Ellába.

Buzgó kitartással egyenként szoritotta ki a vetélytársakat s már-már úgy látszott, hogy diadallal kerül ki a küzdelemből, mikor egészen váratlanul új vetélytársa akadt egy duggazdag bácskai földbirtokos személyében. Eleinte nem vette komolyan.

Vojkodies Lázár már erősen tul volt első ifjúságán. Viharos mult volt a háta megett, erősen megviselte. Az a bizonyos holdvilág, mely legelőször jelzi az öregedést, már régebben feltűnt a fejebubján. Futakyval jó barátságot tartottak, még Budapestről ismerték egymást. Nagyon megörültek a találkozásnak. Futaky mutatta be a társaságnak. Ellának is. Természetesen találta, hogy hozzájuk csatlakozott.

— Még jobb is — gondolta magában — ketten jobban elriasztjuk a többieket. Ugy is történt. Végre csak ketten maradtak.

Ezután négyesben tették a kirándulásokat.

Futaky ment előbb Ellával, Vojkodies pe-

direktort, ha azt akarja, hogy jó színháza legyen, a direktornak pedig kötelessége ezt a szidást a legteljesebb figyelemben részesíteni. Az aradi közönség dicséretére legyen mondva, hogy akkor szidta legjobban a színházdirektort, amikor az aradi deszkákön a Vigszínház mai tagjai játszottak. +

Az aradi ereklyemúzeum dicsérete.

Ballagi Aladár nyilatkozata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25.

A Kossuth-szobor leleplezésének fenséges ünnepe Arad városát néhány napra ismét az országos érdeklődés középpontjába állította. Az idesereztett idegenek otthonukba érve még emlegetik ideig-óráig, hogy milyen szép, milyen nagyvárosias jellegű ez a város, de aztán elfeledkeznek rólunk.

A nagy ünnepi zajban azonban éppen egy csendesen, de annál mélyebbre hatóan működő intézményünk keltette fel a hivatott tényezők figyelmét Aradra oly módon, hogy joggal bizhatunk ennek következtében a város jelentőségének gyarapodásában.

A Kőlcsey egyesület által megteremtett, Varjassy Árpád királyi tanácsos tanfelügyelő és kiváló munkatársa, Szöllösi István tanár által gondozott és gyarapított ereklyemúzeummal kapcsolatban arról van szó, hogy Arad a szabadságharcra vonatkozó történelmi emlékeknek központi gyűjtőhelyévé és ez által az egész művelt világ érdeklődésének tárgyává tétessék.

Vasárnap délután Ballagi Aladár dr. országgyűlési képviselő és egyetemi tanár, a budapesti tudományegyetemnek az ünnepélyen küldöttje több képviselőtársa kíséretében felkereste az ereklyemúzeumot. Ballagi, akiről elmondható, hogy a világ összes e nemű gyűjteményeit ismeri, a múzeumban felhalmozott kincsek láttára oly nyilatkozatot tett az Aradi Közlönynek, a képviselők társaságában volt munkatársa előtt, a mely nemcsak a gyűjtemény gondozóinak jelent soha nem hervadó babért, hanem arra van szánva, hogy a közön-

séget is felrzza a múzeummal szemben eddig tanusított zárkózottságából.

— Amit itt láttam — mondotta Ballagi — oly elsőrendű és oly gyönyörű, hogy ehhez foghatóval a világ egy nemzete sem dicsekedhetik. Sajnálom, hogy most csak futólag szemlélhetem meg ezt a felbecsülhetlen kincsesbányát, melynek látogatására már rég meg kellett volna hívni az egész világot, de határozottan megígérem, hogy októberben lejövök Aradra és napokat szentelek a tanulmányozásra. Köz-kincsesé kell annak válnia, a mi itt oly sok lélekkel és szorgalommal, finom érzékkel össze van gyűjtve. A budapesti Nemzeti Múzeumnak Kossuth-ereklye gyűjteménye meg sem közelíti az önk fenséges múzeumát. A város kötelessége, hogy a legszelebb körben keltse fel a figyelmet a múzeum iránt, mely ugy a tudósoknak, mint a laikusoknak kiapadhatatlan forrást nyújt a kutatásra, a hazafias érzés ápolására. A tizenhárom vértanura vonatkozó gyűjtemények valóságosan szenzációsak. Nemcsak azért, mert klasszikusan van kidomborítva a világi és aradi katasztrófa minden mozzanata, hanem mert minden egyes darab feltétlen hitelessége bizonyítja a gyűjtők becsületes és a tudomány szolgálatában álló komolyságát. Azt hiszem, — fejezte be többször megismélt és a múzeum termeit megtöltő közönség által is áhitatos csendben hallgatott szavait Ballagi — az országgyűlés is módját fogja ejteni annak, hogy ez a múzeum, ha új hajlékot kap, teljesíthesse azt a missziót, mely reá az egész ország érdekéből vár.

Munkatársunk a Kőlcsey egyesület elnökének, Varjassy Árpád királyi tanácsosnak tudomására adta azokat a sokat jelentő nyilatkozatokat, melyek az ereklyemúzeumban elhangzottak és megkérdezte tőle, vajjon mily módon fogja az egyesület Ballagi utmutatását gyümölcsöztetni.

— Nem csak azért hallom örömmel az erre leghivatottabb férfiu aj-

kaíróról múzeumunk dicséretét, mert az újabb szárnyakat ad nekünk az emelkedésre és lass kedvet a munkára, hanem azért is, mert hitem szerint segítségünkre lesz egy régi tervünk megvalósításában. Az a célunk, hogy Arad legyen a szabadságharc emlékek gyűjteményének országos központja, mert erre történelmi szerepe predestinálta. Ezt azonban csak úgy érhetjük el, ha az egész országban ez köztudattá válik. Azért fel fogom keresni Ballagit és felkérem arra, hogy intézzen ő felhívást az egész nemzethez és kérje ő, múzeumunk ismertetése és bemutatása kapcsán, hogy mindazok, kiknek 48-ereklyék még tulajdonukban van, adják az aradi ereklyemúzeumnak. Szava az országgyűlésben súlylyal bír és a kormány figyelmét is felhívhatja a kulturpalota építésére, melynek átdolgozott terveit és költségvetését a jövő héten küldi fel Szántay Lajos műépítész, a kultuszminiszteriumba. Azt hiszem, hogy Ballagi látogatása forduló pontot jelent az ereklyemúzeum történetében, melynek országos jellegűvé tétele közvetve a város jelentőségét is emeli.

SPORT.

+ Football mérkőzés. Az aradi sportkedvelő közönség méltán nagy érdeklődéssel kíséri figyelemmel az aradi Posta és Táviráda-Tisztviselők Sportegyesülete és az Aradi Athletikai Klub football csapatának mai bajnoki labdarugó mérkőzését. Mindkét csapat nagyon szép formát mutatott az utóbbi időben s így nagyon izgalmas játékra van kilátás. A AAK. összeállítása sárga fehér dressben a következő: Neidenbach Emil, Lengyel, Bácskay — Murányi, Kakas, Gácsy — Meszes, Láng, Asbóth I. Asbóth II., Szóke. A postások összeállítása zöld-fehér dressben a következő: Horváth, Erbeszkern, Mánya I. — Salai, Erdélyi, Messzer, — Dávid, Nyiri, Horvátzky, Zaránd, Puha. A mérkőzés d. u. 3 órakor veszi kezdetét a vágóhid melletti sporttelepen. Belépti díj 40 fillér. Diákjegy 20 fillér. Ülőhelyekről gondoskodva van. Körforgalmu autobusz közlekedés.

dig hátul a mamával. A fiatalok legtöbbször egész uton hallgattak.

Egymásba villanó tekintetük, egy-egy véletlen meleg kézszorítás többet beszélt minden egyes szóval.

Annál élénkebb beszélgetést folytatott Vojvodics a mamával. Talán fölösleges is említeni, hogy a társalgás legtöbbször a házasság körül folyt. Melyik mama volna az, akinek nem ez a legkedvesebb témája?

— Onnek meg kellene házasodnia, Vojvodics, — ismételte Goradyné minden alkalommal

— Könnyű azt mondani, nagyságos asszonyom, de az én koromban...

— A legjobb férj válnék belőle. Tapasztalt, komoly férfi. Kitombolta magát?

— Talán nagyon is.

— Az sohasem árt, ez biztosítja a nyugalmas családi életet. Megelégednék a családi tűzhelyvel; nem vágyódnék kalandok után.

— Én, én, igen, de vajjon az asszony?

— Kishitűségét nem értem. Ön mindazt nyújthatja feleségének, ami a boldogsághoz szükséges. Csak ne tetesse magát olyan vénnek. Bármelyik leány boldog lehetne oldalán. Gazdag, előkelő, tapasztalt férfi. Mi kell több?

Addig folytak ezek a biztatások, míg egyszer azt felelte Vojvodics, hogy boldog volna, ha Ella is úgy gondolkodnék.

— Oh, arról biztosíthatom! — sietett kijelenteni Goradyné.

A fiatalok pedig minderről semmit sem tudtak.

Ella ugyan megtudta csakhamar, mert a mama nem készt a jó tanácsokkal.

— Ilyen parthie! Milyen szerencse, Ella! Ünnepeit, irigyelt asszony lennél. Minden vágyad teljesítve lenne; szép lovak, négyes fogat, sok ékszer. Aztán milyen társadalmi pozíció, milyen szereplés! Vojvodicsnak csak akarnia kell: nyomban képviselő vagy főispán.

Csak ugy csillogtak a szemei, ahogy a jövőt festette.

Ella Eleinte hallani sem akart róla. Goradyné látszólag belenyugodott, de ettől fogva ügyes színleléssel, különböző betegségek ürügye alatt ritkítani tudta a fiatalok találkozását.

A játék olyan ügyesen volt rendezve, hogy Futaky még csak nem is gyanakodott. Mit sem sejtve, boldogan szötte ábrándjait.

Reszkető gyönyörrel gondolt arra az időre, mikor Ella majd a felesége lesz.

Mert így lesz — így lesz biztosan. Hiszen szeretik egymást. Nem kell azt szóval mondani, erre mutat minden jel, ezt árulja el minden mozzanat. Minek sietni, minek nyilatkozni? Meg kell érezni a viszontszerelmet, ha nem érezhető, hiába erősítik szóval, ugy sem igaz s ő érzi, hogy őt Ella viszont szereti.

Boldog gondatlanságban töltötte a napokat. Csak szerelmének élt, csak arról gondolkozott, de nem nyilatkozott.

Annál többet beszélt Goradyné Ellának.

Nem akarta ő Ellát kényszeríteni. Oh, a világért sem. Nem is erőszakoskodott. Hiszen az életben annyi példa van, amit úgyes fel lehet használni. Annyi érzékeny szerelmi história, annyi szerelmes pár, kik azt hitték, hogy nem tudnak egymás nélkül élni, — azután mégis szétválasztotta őket a szegénység. A szerelem nem elég a házassághoz. A házasság társadalmi kötelezettségekkel is jár s boldog csak az lehet, aki ezeknek is könnyen megfelelehet. Lehet erről elég meggyőzően beszélni, — csak tudni kell a módját.

Aztán meg ott van minden fiatal szívben a hiúság, a nagyravágyás, — ügyetlen anya volna, aki nem tudná céljaira használni.

Ella egyszerre csak ugy érezte, hogy reá is átragadt a lelkesedés. Felcsillantak az ő szemei is, mikor arra az élvezetre gondolt, amit egy négyes fogat hajtása nyújthat, s csillogó szemekkel Vojvodicsot sem találta olyan kellemetlennek, mint azelőtt.

Goradyné éles szeme előtt nem maradhatt elrejtve a kedvező fordulat. Rögton észrevette a hajlandóságot s rajta volt, hogy azt megerősítse. Sikerült is neki. Az utolsó kiránduláson aztán Futaky is megérezte, hogy az ő Ellája nem a régi többé. Kínosan vonaglott össze a szíve erre az észleletre.

— Mi történhetett? kérdezte százszor és százszor önmagától és a kérdés, melyre megfelelni nem tudott, kiforgatta lelkét nyugal- mából.

Aradmegye virilistái.

— Folytatólagos névsor. —

Mandl Antal birtokos, Ujszentanna	493.53
Scur Ede kereskedő, N.-Halmágy	491.59
Katona József birtokos, M.-Pécska	486.74
Zukermann Izidor birtokos, M.-Egyháza	486.26
Povázszy Soma jegyző, M.-Pécska	486.07
Szinger Antal birtokos, Elek	482.99
Kasztell Nándor birtokos, M.-Bodzás	480.07
Kovács András birtokos, N.-Pécska	479.54
Kriszta János birtokos, Székudvar	479.09
Dózsa Dezső kereskedő, M.-Pécska	478.24
Eliás Adolf kereskedő, M.-Pécska	477.48
Igrisán Efreim birtokos, O.-Pécska	476.63
Novák Péter birtokos, Vaszoja	476.24
Schneider Antal birtokos, Elek	474.37
Popesku János jegyző, Magyarád	472.88
*Szirmay János plébános, Ujszentanna	472.84
*Morár János lelkész, Mikalaka	472.08
Vály Géza birtokos, Nagyvárád	471.69
Niedermayer József birtokos, Elek	468.84
Nagy János birtokos, M.-Pécska	467.64
Körök Kuzsán birtokos, Kujed	465.90
Róth Samu kereskedő, Szemlak	464.72
Kaufmann Mór kereskedő, Gyorok	463.70
Momák Flóris jegyző, Opécska	463.58
Wittmann József birtokos, Elek	460.77
Trippon János kereskedő, Ágris	458 —
Striffler Miksa birtokos, Elek	457.66
*Adler Lajos gyógyszerész, Pécska	457.60
Genát Soma vendéglős, Borosjenő	457.13
Igrisán Trifon birtokos, Pécska	456.62
Kelemen György birtokos, Pécska	454.58
Weisz Manó kereskedő, N.-Zerind	454.32
*Dr. Dénes Jakab ügyvéd, Buttyin	453.98
id. Fekete Sándor birtokos, Csermő	453.88
Mezey Béla birtokos, Arad	453.29
Poszmayer Ádám birtokos, Kurtics	452.66
Braun Ferenc birtokos, Elek	449.94
Kerpel Albert birtokos, Kurtics	449.80
Mester István birtokos, Pécska	448.16
Podányi József birtokos, N.-Pereg	447.07
Tamás Juon birtokos, Világos	446.30
Senk Ferenc fő-zolgabíró, Pécska	446.23
ifj. Eliás Adolf birtokos, Opécska	445.17
Tamasdán János birtokos, Opécska	443.55
Kelemen István birtokos, M.-Pécska	423.14
Wittmann György birtokos, Elek	422.58
Szentés Demeter birtokos, Seprős	422.03
Illich Antal birtokos, Kurtics	419.90
Lelik János birtokos, M.-Pécska	419.89
Wittmann János birtokos, Elek	419.11
Klemm György birtokos, Elek	418.15
Ordódy Mihály birtokos, M.-Pécska	417.84
Kovács Béla birtokos, Somoskés	417.70
Majós Tódor birtokos, Kovaszinc	416.50
Bilaska György birtokos, Elek	416.47

Joob Toneszli Albert birtokos, Kurtics	416.31
Fidy Lajos birtokos, Kurtics	414.24
Tamasdán Demeter birtokos, Opécska	413.85
Moldován Efreim birtokos, Opécska	413.66
Dr. Gyarmathy Ernő közjegyző, Bjenő	413.—
Huszerl Vilmos kereskedő, Glogovác	412.25
Mahler János birtokos, Elek	410.59
Joob Toneszli Marcell birtokos, Kurtics	408.74
Ackermann Károly birtokos, Ujszentanna	405.47
Dr. Hollóssy Kálmán birtokos, Felménés	403.68
és végül id. Kása János birtokos, Kurtics	402.90

Ezek után következnek, de már a virilisták most megállapított névsorából kimaradtak: Kelemen Gábor Pécska, Kripp József Pécska, Langfelder Mór Pécska, Schiller Mór Pleskuca, Alb Vazul Ottlaka, Kohn László Zsigmondháza, Dávid Ignác Nádas, Schaffer György Szemlak stb.

Günther és utóda.

A hivatalos lap mai száma királyi kéziratok közli. Günther Antal költözködő miniszterrel és Wekerle Sándorral szólnak a legfelsőbb kéziratok, amelyeknek szövege ez:

Kedves Günther! Magyar miniszterelnököm előterjesztésére Önt saját kérelmére igazságügyminiszteri állásától, ezen minőségében teljesített hű és buzgó szolgálatainak teljes elismerése mellett, kegyelemben felmentem.

Kelt Bécsben, 1909. évi szeptember 23-án.

FERENC JÓZSEF s. k.

Wekerle Sándor s. k.

Kedves Wekerle! Előterjesztésére Önt a magyar igazságügyminiszterium ideiglenes vezetésével ezennel megbízom.

Kelt Bécsben, 1909. évi szeptember 23-án.

FERENC JÓZSEF s. k.

Wekerle Sándor s. k.

Hogy milyen érzelmeket kelt Günther kinevezése, annak bizonyítására álljon itt ez a két lapvélemény:

A legzordabb koalíciós Pesti Hirlap ezt írja:

„Hogy ezzel a kinevezéssel tulajdonképpen a kuriai elnöki méltóság is inficiáltatott, mert hiszen ennek a legfelső bírói széknek betöltésénél eddig még Magyarországon sem szerepeltek politikai szempontok: — ez mélysegesen elszomorító. Angliában ilyesmi nem volna

lehetséges. Csak a mi rendkívüli viszonyaink és a mai rendkívüli politikai helyzet, mely gyors választást parancsolt, szolgálhat magyarázatul, de aligha méntségül erre a szerencsétlen kinevezésre. És éppen ez jellemzi Günther szerencsésjét: még a szerencsétlen helyzet is az ő szerencséje. A legfelső bíróság bizonyára aligha tartja szerencsésének ezt a szerencsét.

A másik ugyancsak koalíciós ujság, az „Egyetértés” ezt írja:

„Günthernek ez az elhelyezkedése igen nagy elkeseredést keltett a Kurián. A legnagyobb bíróságnak tagjai nagy súlyt fektetnek arra, hogy elnökük valóban arra termett, gyakorlatilag és elméletileg egyaránt kiváló jogász legyen s ne ilyen gyorsiróbból lett kiérdemült politikus, akit a politikai pályán is csak a vak-sors vetett a fölszínre. A Kurián Plósz Sándort vagy Wlassics Gyulát óhajtják elnöknek, de semmiképpen sem Günther. Ez a kinevezés azonkívül a klerikalizmus térhódítását is jelenti, amelyvel ellensúlyozni akarják azt a szigorú eljárást, amelyet a Kuria Bernáth Géza másodelnök elnöklése alatt a heccáplánok dolgában tanusított. A klerikálisoknak Apponyi gróf szerezte meg ezt a kedvezést, amelyről már előzetesen informálta őket.”

Végül tudósítás érkezett az alkotmánypártban a kinevezésről folytatott beszélgetésről s szerényen konstatáltatott, hogy a hivatásos bírák várakozásának ez a kinevezés épenséggel nem felel meg.

Günther Antal igazságügyminiszter ma délután bucsuzott el az igazságügyminiszterium tisztviselői karától. Meskó államtitkár hosszabb beszédben tolmácsolta a tisztviselői kar érzelmeit, mire Günther hosszasan válaszolt.

A függetlenségi pártkörben ma este is erősen kommentálták Günther kinevezését és több képviselő annak a tervnek adott kifejezést, hogy a függetlenségi párt egy tagjának meg kell interpellálni e miatt a kormányt.

VÁROS ÉS MEGYE

— Opécska költségvetése. Opécska község mai napon tárgyalta költségvetését 1910. évre. Öröndetes esemény gyanánt említendő fel az a körülmény, hogy a községi közköltség

Alig várta a legközelebbi kirándulást, hogy tájékozást szerezhessen. Most jutott először eszébe Vojvodicsra gondolni.

— Hátha! Hátha! — És megremegett attól a gondolattól. Meg kell tudni; meg, biztosan, addig nem lesz nyugalma.

Több kirándulásra azonban nem nyílt alkalom. Felülkerekedett az éjszakai szél s az időnynek egyszerre vége lett.

Akkor is úgy zugott, sikongott, éppen úgy, mint most nyolc év után de akkor az ő lelke is együtt sirt, viharzott vele, míg most nyugodt, halálosan csendes, nyugodt.

Ezt a nyugalmat Vojvodics szerezte meg neki.

Az egymást kergető, kinzó gondolatok kábulttá tették a fejét, jól esett kidugni a szélbe, hogy a hideg levegő felfrissítse. Ugy találta Vojvodics örömsugárzó arca azonnal meggyőzte a valóról, egyszerre tisztán látott mindent s beledermédt a lelkébe.

A leghalványabb jel sem árulta el meglepetését, ahogy Vojvodics ujságolta:

— Barátom, megkértem Ella kezét.

Hangjának remegését azonban mégsem tudta elnyomni, mikor feltette a kérdést:

— És hozzád megy?

— Miért ne? Azt, hiszem szabad, vagy talán...

— Csak azért kérdelem, hogy mint jó barátja, gratulálhassak neki. Ezt már olyan könnyősen mondta, hogy Vojvodics fölhangzott a gyanuval.

— Vagy úgy? Nos akkor mehetünk is! — sürgette Vojvodics s Futaky karöltve ment vele Elláékhoz. A leány kissé elfogultan fogadta, de azután csakhamar beletalálta magát a megváltozott helyzetbe. Futaky nagyon jól játszotta az örvendező jóbarát szerepét.

Igy történt nyolc év előtt azon a viharos délutánon. A következő évben aztán újra találkoztak s azután minden évben. Eleinte Vojvodics is hűségesen elkísérte a feleségét, később azonban csak Futaky jött vele. Maga Vojvodics bizta az őrizetére. Kipróbált hű barátok lettek ők ketten. Míg Elláék nászuton voltak, Futaky a vívásban gyakorolta magát. Csak később tűnt ki, hogy milyen jó szolgálatot tett ezzel barátjának.

Vojvodics nemsokára megválasztotta magát képviselőnek. Így kerültek fel Budapestre, ahol aztán Futaky állandó kísérelő, nélkülözhetetlen házi barátjuk lett. S ettől fogva úgy vigyázott Ellára, mint a szemfényére. Egész nyíltan suttoztak róla, hogy csakis ő óvta meg Vojvodicsot a szarvaktól.

Aki iránt Ella csak egy kicsit is érdeklődni kezdett, azt rögtön el tudta távolítani. Három vagy négy párbaja is volt már ilyen okból, amint rebesgették.

Nem türt meg senkit, de maga annál készségesebb szolgálja, őrzője volt Ellának. Kirtartó, gyengéd, figyelmes, minden szeszélyt türelmesen viselő hűséges, állandó kísérelő.

Nagy türelem kellett hozzá, mert Ella

ugyancsak szeszélyes lett. Házasságában nem találta fel azt a boldogságot, amelyet várt.

A fiatalág követelte a maga jogait, szeszerelemre vágott. Eleinte azt hitte, hogy ki kell nyújtani a kezét s Futakynál mindent megtalál. Hanem hasztalan volt minden mesteke-dése. Futakyt nem tudta kimozdítani tiszteletteljes tartózkodásából.

— En, számár — gondolta magában, — keressük hát másutt, ha neki úgy jobban tetszik!

És kereste. Meg is találta volna többször, de mindig idejekorán lépett közbe Futaky. Akkor aztán kétségbeesve látta, hogy semmire sem tud menni ennek az embernek az akarata ellenére. Futaky pedig úgy viselkedett, mintha semmit sem vett volna észre az egészről. Gyengéd, figyelmes volt továbbra is, s napról-napra nagyobb befolyást, uralmat vívott ki az asszony lelke felett. Belátott a szíve mélyére s gyurta, alakította, ahogy neki tetszett. Beleoltotta erkölcsi elveit, fölfogását, világnézetét: nemesíteni, tökéletesíteni igyekezett.

Az asszony, tehetetlenül vergődött. Minden akaraterejét megfeszítve szabadulni akart a határakól, sokszor vad gyűlölet fogta el s még sem tudott, nem volt képes szabadulni. Kétségbeeső küzdelem fejlődött ki lelkében, szinte belesorvadt s a vége az lett, hogy teljesen legyőzöttnék érezte magát. Szerette, örülten megszerette újra azt a hideg, tartózkodó embert s most már csak viszonzszerelmét újra megnyerni volt az életcélja.

68%-ról fokozatosan csökkent 5 év óta úgy, hogy 1910. évre a köz költség adó 33 százalék lesz. A közgyűlés az egész költségvetést vita nélkül egyhangulag elfogadta.

A bécsi német nagykövet Aradon.

Tsirszky-Bögendorf utazásai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25.

Jelentettük ma, hogy Tsirszky bécsi német nagykövet Mezőhegyesre érkezett az állami ménesbirtok megtekintése végett. Ma korán reggel Podmaniczky Gyula báró ménes-osztályparancsnok és Jankovics Lőrinc ménesbirtok parancsnok társaságában kiment az egyes majorságokba és nagy érdeklődéssel szemlélte meg az állami mintabirtokot. Sok figyelmet szentelt a nagykövet a mezőhegyesi cukorgyárnak is, ahol hosszabb időt töltött s rendkívül behatóan érdeklődött a cukorgyártás iránt.

Délután fél ötkor Pereg-pusztánál előállott az Acsev. különvonata, illetőleg motorja, amelyet Vass Gusztáv Acsev. főfelügyelő vezetett. A nagykövet kíséretével Arad felé utazott, hogy este 7 órakor a gyorsvonattal Fogaras felé utazzék.

Aradon Homonnay Nándor állomásfőnök üdvözölte a nagykövetet, aki többek között ezt mondotta Vass főfelügyelő felé fordulva:

— Nagyon meg vagyok elégedve a motor vezetésével, igazán pompás gyorsasággal jöttünk.

Az Aradi Közlöny munkatársa a nagykövettel utazó Than Albin titkár útján bejelentette magát Tsirszkynél, aki a titkárral ezt az üzenetet küldte:

— Mindenkor készséggel rendelkezésre állok a sajtónak, most azonban nem hivatalos ügyben, inkognitó utazom, tehát ugye tudnék felelni a hozzám intézett kérdésekre.

Vass főfelügyelő ezután azt ajánlotta, hogy kocsizzon be titkárával a városba, amit a nagykövet meg is tett. A 21. számú bérkocsin a Kossuth-szoborhoz hajtatott s ott leszállott a kocsiról, aztán hosszasan vizsgálta az emlékművet. Aztán a Szabadság-térre kocsizott és

megtekintette a vértanu-szobrot, ahonnan az Erzsébet-köruton át kihajtatott az állomáshoz.

A nagykövet Fogarason a cukorgyártást szemlélte meg, onnant pedig Felsőmagyarországra utazik. Tsirszky különösen a magyarországi cukorgyárak iránt érdeklődik. Ő ugyanis veje Stummer bárónak, akinek Csehországban több cukorgyára van, amelyeknek a nagykövet is társtulajdonosa.

Institóris István dr. elhunyt.

Halál az utcán.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25

Aradvármegye tisztviselői karának egyik legderekabb, általános tiszteletben állott tagja hunyt el váratlanul ma délután. Institóris István dr. megyei főorvos dőlt ki hirtelen az élők sorából és borította gyászba halálával mind azokat, akik benne a jólelkű, munkás embert, az aradmegyei orvosi kar egyik legtekintélyesebb tagját tisztelték. Életének egész munkásságát városának és megyéjének szentelte és évtizedekig volt előbb az aradi járásnak, majd a megyének szolgálatában. A múlt esztendőben elnöke volt az orvosszövetség aradi fiókjának is és mint ilyen tapintatos eljárásával sok nehézségben védelmezte meg az orvosi kar érdekeit.

Halála teljesen váratlanul következett be. Az ötvenhat éves ember két-három nap óta ugyan rosszulról panaszkodott, de azt mindenki csak muló bajnak vélte. Ma délután már valamivel jobban is érezte magát és ebéd után egy kis sétára indult. Ugy négy óra tájban a Kossuth-szobor mögötti parkban sétált és ekkor hirtelen rosszul lett. Leült a sétány egyik padjára, hogy kipihenje magát. A zsebéből egy ujságot vett elő, de alig kezdett az olvasásba, szívére egy heves roham támadt meg. Az ujságot kiejtette a kezéből, feje lehanyatlott és hörögni kezdett. Éppen arra járt Frint Sándor aradi orvosnövendék és Kiss Jánosné, akik hozzárohantak, a padra fektették, kabátját kigombolták és szíve táját dörzsölni kezdték. A segítség azonban már nem használt, Institóris dr. néhány perc alatt kiszívódott. Halálát szívizélhűtés okozta. Néhány perc múlva a

Jó, hogy nem sokáig tart. Ezt sem hitte volna, hiszen képtelen ő az érzelmekre.

Megdermedt a szíve, lelke akkor, kiveszett mind a fogékonyság az érzelmek iránt, ki a hit, ki az idealizmus; szürke, üres lett minden. Nincs, nincs neki szíve, csak akarata, nincsenek érzelmei, csak észleletei. Honnan volt e végső fellobbanás? Nem volna elég erős az akarata. De vége, már is vége.

Jéghideg nyugalommal válaszol:

Meghalni nem olyan könnyű, mint gondolja. Maga élni fog. Csak a szíve, lelke fagy meg a hasztalan sóvárgásban, mint megfagyott az enyém. Rosszul számított, mikor egy gazdag házasság kedvéért feláldozta az én szívemet. Mert nemcsak azt áldozta fel, hanem a maga szívét is; én tudtam, hogy maga egyszer még könyörögni fog szerelmemért de most már késő, erről mi köztünk már nem lehet szó. Ez az igazság.

Mialatt beszélt, erősen nézte az asszonyt. Az nem bírta a tekintetet. Megsemmisülten, minden reményét veszítve, horgasztotta le a fejét.

Nagyon jól tudta hogy úgy lesz, mint az az ember mondta, akinek szerelmét egykor olysá könnyedén áldozta föl.

Soha, soha többé nem fogja visszahódítani! Megfagy, megfagy az ő szíve is!

Máris érzi, mint lassul a dobogása s borzongva sutogja:

— Igen, ez az igazság!

helyszínre érkezett Posgay Lajos dr. városi főorvos és Herz Andor dr., akik ekkor már a halált konstatálták. Hordágyon hazavitték Orozy-utca első szám alatt lévő lakására.

Institóris István dr. középiskolai tanulmányait Aradon, az egyetemet pedig Bécsben végezte. Orvosi prakszist is Bécsben kezdte meg, ahol két évig, — míg a bécsi Rudolf kórház orvosává nem nevezték ki, — magángyakorlatot folytatott. Institóris dr. csak két évig volt a bécsi Rudolf kórház orvosa, azután hazajött és Aradon telepedett le. Itt eleinte jó hírnévnek örvendő magánprakszist folytatott, később az aradi járás orvosává nevezték ki. Ebben a minőségben olyan érdemeket szerzett a járás közegészségügyi viszonyai körül, hogy Isekutz Károly dr. vármegyei főorvos elhunyt után, ezelőtt 8 évvel őt nevezték a megyei főorvosi állásra. Institóris dr. hivatalában, a pontos, pedáns és kötelességtudó tisztviselő mintaképe volt. Puritán, egyszerű ember volt, aki teljesen zajtalanul, ügybuzgalommal látta el hivatását. Ezért tisztviselő társai körében nagy volt a népszerűsége. Az elhunyt régi aradmegyei nemesi családból származott. Atyja mosóci Institóris János Aradmegye főjegyzője volt; bátyja, Kálmán évekig töltötte be Aradváros polgármesteri székét. Institóris dr. öt évvel ezelőtt, az aradi tifuszjárvány idején súlyos csapás érte. Egy év alatt két felnőtt fia halt meg. Institóris dr. felesége, Kristyóry Ilona gyászolja. Temetése iránt még nem történt intézkedés.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Kirándulás a révi Zichy-csepkőbarlangba. Szép országunk oly gazdag természeti szépségekben, hogy aki mindent látni vélt, még mindig talál megtekintésre érdemes részletekre. Különbön is, aki a természeti szépségekben gyönyörködni tud, úgy van vele, hogy minél gyakrabban néz meg egyes nevezetesebb természeti alkotást, annál szebbnek, csodásabbnak találja. Mennyi fenség, báj s vonzeró rejlik az ős természetben, milyen jól eső érzéssel hat annak szemlélése. Nekünk városi embereknek, kik faltömegek között poros füstös levegőben vagyunk kénytelenek életünk legnagyobb részét tölteni, különösen szükségünk van arra, hogy néha-néha a gyönyörű természet szemlélésébe elmerengve szívünket felmelegítsük, kedélyünket felfrissítsük s a további küzdelemre megerősítsük. Az aradi turista egyesület, városunknak ez az agilis egyesülete valóban hasznos munkát végez, amikor kirándulások rendezése által módot nyújt hazánk természeti szépségeiben gyönyörködni s azokat megismerni. Ez évi kirándulások befejezéséül több tag kivánságára október 10 és 11 én a nem régen felfedezett országoshírű révi Zichy csepkőbarlangba rendez kirándulást, mely alkalommal a csodaszép Jád-völgye, Csucsá vidéke, Nagyvár és Kolozsvár városok megtekintése is sorra kerül. A részvételi költség, tekintettel a szűkebb anyagi viszonyok között élő tagokra, a legminimálisabbra van megállapítva. Egyesületi tagoknak vasuti költséggel 42 korona, vasuti költséggel nélkül 22 korona. Nemtagoknak vasuti költséggel 46 korona, vasuti költséggel nélkül 26 kor. A részvételi költségben a vasuti költségen kívül, reggeli, ebéd, vacsora és szállás foglalatik. Indulás október hó 9-én délután 4 órakor, hazaérkezés október 11-én este 9 órakor. Jelentkezni lehet naponta este 6 és 7 óra között október 1-ig az egyesület hivatalos helyiségében (Vas-szálló, udvar I. emelet), hol a kirándulásra nézve bővebb felvilágosítás is nyerhető.

(*) Tűzoltók jubileuma. A waggongyári önkéntes tűzoltókar e hó 25-én, szombat este a Horváth-féle vendéglőben társasvacsorával egybeötve ülte meg tagjainak: Sükösd Béla és Schiller Mátyásnak tíz éves tűzoltói jubileumát, mely alkalommal az ünnepeltek a kar főparancsnoka, Alacs János lelkes beszédben buzdította a nemes és önzetlen hivatás teljesítésére, egyben kiosztotta az országos tűzoltótesztülettől leérkezett szolgálati érdemeket is.

Négy év óta már csak ezért eped, ez után sóvárog, ezért tesz, cselekszik mindent s még sem tud menni semmire.

A harag, a szegény, a tehetetlenség érzete pirral borítja az arcát s vad indattal veri tovább az ablakot. Végre Futaky is megsokalja. Gondosan bezárja az ablakot s egykedvűen elindul, hogy megtudja a szokatlan viselkedés okát.

— Nem, nem bírom tovább, — nyöszörgi az asszony, — egyszer már végét kell szakítani. Nem akarja megérteni a viselkedésemet, — megmondom hát neki szóval... azután történjek akármilyen!

Míg így határoz, megérkezik Futaky s gyengéden tudakozódni kezd.

Az asszony örömsikolylyal, kitárt karral rohan feléje; odaveti magát a férfi szívére s kitör belőle a vallomás. Örült szerelmes szavak, melyekbe belevegyül az akaratát vesztett lélek sóvárgása, gyötrelme; a megkínzott s megbűnhődött szív fájdalomteli sóhajtása, epedése, kitörő zokogása s ezek mind-mind egyszerre, hirtelen ostromolják a férfit bocsánatért, feledésért a múltért s reményért a jövőben.

— Meghalok, ha nem szeretsz! — végzi az asszony.

A férfi nézi és egy pillanatra a legkeserűbb káröröm torzítja el az arcát.

— Ime, az elégtétel, ime, a diadal!

Milyen keserű, Istenem!

Csiky Gergely-szoba Aradon

A költő emlékének megörökítése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25.

Az aradi kulturpalota terveit és költségvetését, mint ezt lapunk más helyén Varjassy Árpád királyi tanácsos, tanfelügyelő kijelenti, a jövő hét folyamán küldi fel Szántay Lajos műépítész a kultuszminiszteriumba, hogy most már végleges jóváhagyás után mihamarabb megkezdhessék az építést.

Arad közművelődését fogja szolgálni ez az épület, melynek diszes és művészi architektúrájához megfelelő értékes tartalomról is gondoskodás történik. Mint teljesen megbízható forrásból értesülünk, a közművelődési ház elkészülte napján nemcsak egy évekig tartott ideális küzdelemnek befejeztét ünnepli Arad polgársága, hanem az egész ország irodalmi közönségének részvételével nyitja meg abban a vármegye nagy szülöttének, Csiky Gergelynek, a magyar társadalmi színmű uttörő apostolának szentelt csarnok ajtáit. A kulturpalotában egy Csiky Gergely-szoba létesül, mely örök időkre hirdetni fogja, hogy az aradi talajból sarjadzott ki az a hatalmas törzs, mely első színmű intézetünknek, a budapesti Nemzeti Színháznak színpadát majdnem két évtizeden át termékenyítette meg, modern szellemben irt drámáival.

Az egész művelt világ üdvözölte a magyar Tudományos Akadémiát abból az alkalmából, hogy a német nemzet legnagyobb szellemének megtiszteléséül Goethe-szobát nyitott Elischer nagylelkű Goethe relikviának adományozása folytán. Nem fordul meg idegen a földön, aki fel ne keresné a lángelméjű költő életét plasztikusan magyarázó emelvényeket. A magyar művelt közönség is elismerésével köszönte meg az Akadémiának ezt a kulturális cselekedetét, noha épen ez a szellemóriás az, akinek irodalmi munkássága befolyásolta legmaradandóbban a germán szellem ellen küzdő magyar irodalmat.

Az irodalom munkásainak illetően megbecsülése oly finom megnyilatkozása a népléleknek, mely egyszersmind forrása az irodalom megelevenedő kultuszának is. Nem holt, muzeális gyűjteménye értékes relikviáknak, hanem tervszerű ébrentartása annak az eszmékörnek, melynek mélységeiből az író a maga buvárkodásának eredményét felszínre hozta és közkinccsé tette.

Az aradi Csiky-Gergely szoba a nagy költő kegyeletos emlékét hiven őrző fiának Csiky Ödön dr. ügyvédnek köszöni létesülését elsősorban. A Kölcsey egyesület vezetősége ugyanis azzal a kérelemmel fordult Csiky doktorhoz, hogy Aradmegye nagy szülöttjének az ő birtokában levő és a költő dolgozó szobájában állott butorait, általa használt írószereket és egyéb relikviákat engedné át az egyesületnek abból a célból, hogy a megnyitandó kulturpalotában Csiky Gergely szobát rendezhessen be, mely által nemcsak Arad közönségében öregbednék a soha el nem muló kegyeletos visszaemlékezés a vármegye nagy fiának irodalmi tevékenysége iránt, hanem az egész nemzet zarándokhelyévé válik a vértanúk földjén emez örök időkre emelendő kulturális emlékek.

Csiky dr. kijelentette, hogy boldog emlékü édes atyja dolgozó szobájában volt butorokat, képeket, melyeknek jelentékeny része az ő birtokában van, szívesen átengedi a létesítendő Csiky Gergely-szoba részére. Körülbelül minden, ami Csiky Gergely szobájában volt és ami lakását díszítette, továbbá mindaz, ami

a kiváló költő életében gyűjtött, meg van fiának tulajdonában és már a jövő héten elkészül az az alapító okmány, melyben részletesen felsorolva, írásba foglalva jelenti ki Csiky dr., hogy minden ellenszolgáltatás nélkül engedi át a Kölcsey egyesületnek ezenfelületes atyja összes hátrahagyott kéziratát is.

|| Ezzel a nagyjelentőségű kulturális eseménnyel egyidejűleg jelenthetjük azt is, hogy a Csiky emlékszóbor ügye is előbbre jutott. Néhány *Nachtnébel* Ödön hagyatékában megtalálták azt a takarékpénztári könyvecskét, mely a Csiky-szoborra gyűjtött összegéről szól. Körülbelül háromezer koronát adakoztak az egykor legnépszerűbb magyar drámaíró szobrára. A könyvet annak jelenlegi őrzője, Csiky Károly árvaszéki elnök eljuttatja a Kölcsey-egyesület elnökének kezébe. Az egyesület kötelessége lesz módját ejteni annak, hogy Csiky szobra mihamarabb hirdesse az ő soha el nem muló érdemeit.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Peleskei nótárius, énekes bohózat. Este: Varázskeringő, operett. (B bérlet).

Hétfő: Kis herceg, operett. Új bemutatóban teljesen új kiállításban. (C bérlet).

Kedd: Kis herceg, operett. (B bérlet).

Szerda: Lovag ur, vígjáték. Beregi Sándor bemutatkozása. (B bérlet).

Csütörtök: Lupin Arzén, dráma. Bemutató előadás. (C bérlet).

Péntek: Lupin Arzén, dráma. (A bérlet).

Szombat: Casanova, operett. (B bérlet).

Megnyitó előadás a színházban.

*

Kedvező auspiciumok mellett vette ma kezdetét a téli színházi szezon. Kedvező pedig a közönségre és színházra nézve egyaránt. Dióssy Nusi, B. Szabó József és Boda Ferenc ujonnan szerződött tagok mai debutálása után ítélve, sok kellemes és művészi tekintetben értékes színházi est vár a publikumra, ami viszont a színház erkölcsi és anyagi sikerének is biztosítéka.

Lehár immár klasszikus számba menő operettjében, A vig özvegyben mutatkoztak be az új tagok.

Dióssy Nusival kezdjük a beszámolót. Szenzációs hír előzte meg az aradi Nemzeti Színház új primadonnáját. Fenomenről szólt a fáma, aki zseniálisával, külső bájaival tulszárnyal minden most működő operett csillagot. Ilyen hírek után érthető kíváncsisággal, amelyet bizonyos tartózkodással néztünk a debütáló elé. És — Dióssy Nusi, fenomen, aki ma a legelső operett primadonna és Szendrey Mihály kiváló direktori érzékét dicséri, hogy Dióssy Nusit hozta el Aradra primadonnának. Hogy ezeknek a szokatlanul lelkes elismeréseknek igazát adjuk. Dióssy mai alakításának egy pár olyan nüanszát kell felsorolnunk, melyek mindenképpen igazolják a felhalmozott dicséret jelzőket. Megjelenésének külső ragyogását hódító eleganciáját talán tulszárnyalja az a nőies báj, mely minden mozdulatát uralja. Ezekhez a külső előnyökhöz járul a színjátszó tehetségnek nem mindennapos adománya. Glavari Hannának szinte agyonjátékoszt, a megünasig sokszor látott szerepét annyi egyéni bájjal, előkelő tónusban tartva játszotta meg, amilyennek nem is képzeljük Glavari Hannát. Játékában nyoma sincs a megszokott hatástvadászó primadonna trükköknek, affektációnak, beszédben, mimikában és gesztusban természetes, kedves, úgy, hogy egy csapásra meghódította a közönséget. És mindezek fejében énekelni tud Dióssy Nusi. Nagyszerűen tud énekelni. Nagy terjedelmű szopránhangjának, különösen felső regiszterei könnyen győzik a partitúra nehézségeit és pianoi elbűvölően tiszták és kifejezők. A Villja dalt Szoyser Ilonkán kívül Dióssytól hallottuk legszebben énekelni. A közönség elragadtatását igazolja, hogy minden énekszámát megisméltették és a felvonások végén sokat és lelkesen tapsolták. Szubrett primadonnának táncolnia is kell tudni

és Dióssy ebben a művészetben is elsőrangú. A mai debüt után örömmünknek adunk kifejezést Szendrey szerencsés akvizíciója felett.

B. Szabó József, az aradi közönség régi kedves ismerőse Daniló szerepében lépett ismét a publikum elé. B. Szabó eleganciája kiválóan érvényesült Daniló szerepében. Kitűnő játéka, biztos éneke a szerep kiválóságát minden pompájában érvényre juttatta. A közönség látható örömmel és tetszésének gyakori megnyilatkozásával tüntette ki Szabót. Szabó és Dióssy Nusi az operett előadások fénykorának vissza-tértét ígéri és a közönség elismerése mindig ki fog jutni fényes talentumuknak. Ma mutatkozott be a társulatnak az eltávozott Faludy helyébe szerződött új tagja Boda Ferenc. Rosillon kis szerepében rutinizott színész benyomását tette, kellemes tenor hangja tetszett a publikumnak. Bővebben csak nagyobb szerep eljátszása után foglalkozhatunk vele. Meglepetést keltett Gerő János új tag szép bariton hangja Cascada szerepében.

Szívesen regisztráljuk, hogy az énekkart előnyösen felfrissítették. A szemnek is van miben gyönyörködni, amiben eddig bizony nagy hiány volt. A többi szereplő a régi volt. H. G.

* Új műsor az Urániában. Vasárnap mutatja be az Uránia színház pompás új műsorát, melyről már előre is a sikert jósolhatjuk meg. Kilenc mozgófényképből áll az új műsor, melynek kiemelkedőbb számai közül első sorban Giovanni Zenatello hírneves olasz opera énekest említhetjük meg, aki beszélő mozgófényképben Rigolettót énekl. A bolgár hadsereg eredeti felvételben jelenik meg a közönség előtt. A vitéz bolgárok, a Balkán legkultiváltabb államának lakói, mint katonák is a legkiválóbbak és katonai gyakorlataikat a laikus is nagy élvezettel nézi végig. Fejedelmi látványosságot nyújt az angol király legutolsó berlini látogatásáról készült mozgófénykép, melyen a német császári udvar minden fénye, pompája élénk tárul. 791

* A kis herceg. Hétfőn érdekes repriz lesz a színházban. Lecoque világírű operettjét, „A kis herceg“-et elevenítik fel teljesen új betanulásban.

* Odry Lehel énekkiskolája. Odry Lehel, a magyar királyi Operaház volt ünnepezt basszistája énektanfolyamot nyit ez évi október elsejétől kezdve kezdők és haladók számára. Az énektanfolyam kiképzést nyújt az énekekben a legelemibb kezdéstől az ének-technika legmagasabb fokáig úgy az operai, valamint a koncert-ének terén. Odry neve maga is elég biztosíték arra, hogy az iskola valóban művészi hivatást fog kifejteni. A mester évekkor előtt Pozsonyban is nagy eredményeket ért el az énektanítás terén és ebben a működésében segítségére volt neki Csányi Mátyás, az aradi Nemzeti Színház jelenlegi karmestere, ki az itteni tanfolyamon is az énektanításban és operai énekképzésben segédkezet fog nyújtani. Jelentkezni lehet okt. elsejéig naponta d. u. 3—5 óráig a mester lakásán, Batthyány-utca 33a. I. emelet, hol az érdeklődők tájékoztatást nyerhetnek a kiképzés módzatai felől.

* Direktorné és primadonna. Nagyon haragos levelet irt Egerből Palágyi Lajos szinigazgató felesége. Tiltakozik Komlós Ilonka, a társulat primadonnájának abbéli vádjai ellen, hogy ő megbántotta. Közöltük a primadonna levelét, ki kell adnunk a direktorné védekezését is.

Férjem a szezon elején — írja Palágyiné — szigorú rendeletet adott ki, hogy senkinek, aki aznap este nem játszik, sem a színpadon, sem az öltözőkben tartózkodnia nem szabad. Ami különben minden reodes színháznál — nemcsak nálunk — szabály. Komlós Ilona kisasszony a nevezett estén be akart menni az öltözőbe, ahol aznap este semmi dolga nem lévén, bátor voltam azt mondani: „Kérem, nem szabad bemenni!” Sem durván, sem gorombán, csak határozott formában figyelmeztettem a színház szigorú szabályaira. No de, édes jó Istene, van-e nagyobb boldogság a vidéki színház nézőjére nézve (tisztelt a kivételnek), mint a direktornét — a rettenetes direktornét, aki bár mily sok jót és szíveséget tesz is velök —

megbántani, megrágalmazni s oh, micsoda gyönyör és dicsőség, ha pláne sikerül hírlapilag nyilvánosan megrügdösni! Ennek fejében még egy félhavi gázsíró is kézek inkább lemondani, a dolgokat kiforgatván, ürügyet keresve az elutazásra, a direktort a legnagyobb kellemetlenségek elé állítani műsor dolgában, mint a hogy azt Komlós Ilona kisasszony tette. Az ügy különben az Országos Színészegyesület tanácsa előtt van elbírálás végett s ott ki fog tűnni, hogy tulleptem-e a megengedett határokat Komlós Ilona kisasszonnyal szemben. Addig pedig engedjék meg, hogy határozottan tiltakozzam az ellen, hogy egy kalap alá legyen azon direktornékkal, akik férjeiknek tényleg kellemetlenséget okoznak túlzott beavatkozásukkal. Eger, 1909. szeptember 23-án. *Palágyi Lajosné.*

Százmilliók

jótekonycélra.

Beszélgetés özvegy Harrimannéval. — A világ leggazdagabb asszonya.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 25

A „Daily Mail” című londoni lap newyorki tudósítója érdekes beszélgetést folytatott a napokban Harriman asszonnyal, a nemrég elhunyt vasutkirály feleségével, aki jelenleg a világ leggazdagabb asszonya. Harrimanné Ramapon Hill ben lakik; ez egy kastély, melyet Harriman 25 millió korona költséggel emeltetett és fejedelmi fényvel és pompával rendeztetett be.

Harrimanné hatvan év körüli hölgy, akit bár férje halála megviselt, nem vesztette el energiáját és munkakedvét. Midőn az ujságíró rátért elhunyt férje hátrahagyott vagyonára, egyszerűen így szólt:

— A vagyonom körülbelül 180 millió dollárt (900 millió korona) tesz ki. Legnagyobb részt értékpapirokban fekszik és így pontosan nem tudom mennyi; az ember inkább kevesebbet mond, mint többet. Tényleg nem tudom, mennyivel fogok rendelkezni. De semmi esetre sem lesz túl sok férjem terveinek megvalósítására. A jótekonyság terén kifejtett működése igen nagy volt, bár nem tartozott azok közé, akik ezzel a nagy nyilvánosság előtt eldicsekszenek.

Nyomdokait én is követni fogom. Nagy munkában jobbkézem Mary lányom lesz. Már régen előreláttam, hogy leányomra egykor szükségem lesz és gyermekkorától kezdve a jótekonyságra neveltem. Mary lányom minden tekintetben alkalmas erre a szép feladatra. Elhunyt atyjának bizalmát is teljes mértékben bírta, aki kevéssel halála előtt hosszabb beszélgetést folytatott leányommal szociális és jótekonysági terveire vonatkozólag.

Az ujságíró megkérdezte Harrimannét, vajon a jótekonyság terén Russel Sage asszonyt szándékozik-e követni, egy többszörös milliomos özvegyét, aki óriási vagyonát az utolsó fillérig jótekonycélra ajándékozta.

— Oh nem, válaszolt Harrimanné élénken. Elsősorban is anya vagyok, még pedig négy hajadon leánynak az anyja, akiknek boldogságáról és szerencséről kell gondoskodnom. Sohasem feledkezem meg róla, hogy gyermekeim igényelhetnek elsősorban engemet. Rajta leszek, hogy minden irányban megtegyem kötelességemet. Itt fogok lakni ezen a birtokon és jó urnője leszek azoknak, kik körülöttem élnek: cselédeimnek, alkalmazottaimnak, bérlőimnek, úgy, amint ezt a nagy angol földbirtokosoktól láttam.

Mielőtt az ujságíró eltávozott, Harrimanné bemutatatta neki két leányát, Maryt és Carolint;

bájos, szerény, egyszerű leányok, mintha sejtelmük sem volna arról, mily óriási vagyonnal bírnak.

Szokatlan válópör.

Óvás a feleség pazarlása ellen. — Az aradi törvényszék ítélete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25.

A házastársi viszályok egyik gyakori előidézése: az asszony pazarlása. Nem egy válópör aktái között szerepeltek már terjedelmes toalett számlák, amelyeket elkeseredett férjek csatoltak be, feleségük pazarlásának bizonyítására. Hát az kétségtelen, nem lehet valami kellemes dolog, amikor egy évi 3000 korona jövedelmű tisztviselőnek a felesége 1500 koronát költ el toalettokra, kalapokra és egyéb női pipere-cikkekre. Legkevésbé sem lehet csodálni, ha az ilyen férj feljajdul az elviselhetetlen teher sulya alatt és minden elképzelhető módon igyekszik redukálni, megszorítani az asszony költségeit. Valószínűleg ilyen végső kétségbeesés késztette K. I. aradi tisztviselőt arra, hogy az aradi lapokban a múlt évben a következő közleményt tegye közzé:

Óvás!

Figyelmeztetek mindenkit, hogy nőmnek, — aki az utóbbi időben pazarló életmódot folytat, — ne hitelezzenek, mert én semmiféle adósságát kifizetni nem fogom.

K. I.

Az óvásnak, úgy látszik, meg lett a kellő eredménye. Ónagyságát az Andrassy-tér összes kereskedői, bár udvariasan, de elutasították hiteligényével.

— Sajnáljuk, nagyságos asszonyom, de az a bizonyos hírlapi óvás... Respektálnunk kell.

Az urnő legérzékenyebb oldalán volt megsértve. Ugy érezte, nem tudja nélkülözni szokott elegáns toalettjeit. Tehát radikális megoldásra határozta el magát, — válópört indított a férje ellen. Szépen elpanaszolta válókeresetében, hogy milyen sulyosan megalázó dolog az egy urnőre, ha a saját férje a nagy nyilvánosság előtt úgy pellengérré állítja, amint azt férje az óvással tette.

— Ilyen férj oldala mellett, — írja ónagysága keresetében — az együttélés elviselhetetlen. A férj kötelessége — folytatja, — hogy felesége eltartásáról gondoskodjék, úgy, amint azt társadalmi állása megköveteli. Az én férjem nem akarja a kötelességét teljesíteni, nem akarja kielégíteni az én jogos igényeimet a tisztességes ruházatomat illetőleg. Kérem a válasz kimondását.

Az aradi királyi törvényszék ma tárgyalta ezt a szokatlan válópört. A bírák nem méltányolták ónagysága jogos panaszát, hanem elutasították keresetével és kimondták, hogy a nőnek való hitelezés elleni hírlapi óvás, magában véve nem olyan körülmény, amely a házastársak közötti együttélést elviselhetlenné tenné. A bíróság ez alapon megállapította, hogy a férj, az óvás tényével a házassági kötelék durva megsértését, — melyre a pör alapítva volt — nem követte el.

Hogy ónagysága az óvás toalettjeit most már miképpen szerzi be, arra nézve a törvényszék nem intézkedett.

Amiről beszélnek.

*

A nagymama.

Nem illik a családi, pláne a boldogtalan családi élet eseményeit a nyilvánosság elé vinni. Ha ez igaz és ezeket a diszkrétnek nevezett ügyeket a legvégső esetben csak névtelenül, homályosan sejtető formában juttatja az ujság az olvasója elé, akkor nem lesz feltűnő, ha most egy vidám és derűs családi tragikomédiát a szereplők nevének teljes mellőzésével elmondunk.

Ostoba és kellemetlen egy kisé az ügy. A főbűnös benne — egy szekunda, melyet család szemefénye hozott haza a számtanból. Jó, szép fiúcska volt a papa és mama kedvence, de korán elárulta, hogy nem pályázik a pénzügyminiszteri állásra. Hadilábon állott az egyszeregygyel, ami kétségbeesztette a szüleit, ami különösen az apát aggasztotta, mert attól tartott, hogy vagyonának majdani örököse nem barátkozik meg az élet legnagyobb tudományával: a kétszer-kettővel. Elhatározták tehát, hogy a szekundát a szünidő alatt ki kell reperáltatni és a fiú mellé házi tanítót, jobban mondva házitanárt vettek. Pénz volt bőven s a dolog elég komoly ahhoz, hogy az elemi iskolába járó ifju egy középiskolai tanártól ismerje meg a számvetés misztériumait.

Rendben is lett volna minden, csak hogy elefedték megkérdezni a háziszarnok legmagasabb protektorát: a nagymamát, aki ezért, vagy talán másért szörnyen haragudott a tanár urra, habár nem is ismerte a fiatal embert.

— El kell küldeni ezt az embert, — szokta mindennapos délutáni látogatása alkalmával a leánya fülébe sugni, — úgy látom nem megfelelő tanerő nekünk. Nem illik a házunkhoz.

Valósággal kinezta a leányát, akin végre a férj könyörült meg és elhatározta, hogy egy ügyes fogással kibékíti a család eleven lelkiismeretét, a nagymamát.

Hogy megkedveltesse vele fia oktatóját, ennek tudta nélkül a nagyanyó ötvenkettedik születésnapjára gratuláló levelet írt a tanár nevében, a melyben örömet fejezte ki annak, hogy szerencsés lehet az ifjuság tiszteletére is érdemes urnőt megismerni. Mintha kicserélték volna ő nagyságát! Ettől a perctől a tanár volt a föld legkedvesebb embere, akinek az előadásából a felnőttek is tanulhatnak és ha eddig kerülte, most azt az óhajt fejezte ki, hogy sürgősen meg akarja ismerni, már azért is, hogy megköszönje a születésnap gratulációt. A leányának nem is sikerült attól visszatartania, hogy ne írjon levelet a tanárnak és szivszorongva várta a fejleményeket. Tudott a férje trükkjéről, de félt a pedagógus tréfát nem értő komolyságától. Ez meglepődötten olvasta legnagyobb ellenségének irását, de azonnal átértette a helyzetet. Megértette, hogy a nagymama, miért jár el szorgalmasan unokája tanóráira. Negyven esztendő körül járt, szegény volt és tanár, a kinek most már a számtani órákon elég különös matematikai feladatok fordultak meg az agyában. Néhány évet levont a tisztas uriaszony éveiből s úgy találta, hogy a végeredmény kitűnően megfelel a feladatnak...

Egy szép napon tiszteletét tette a nagymamánál és mint mondani szokás megértették egymást... A tanár ur csakhamar elmaradt a számtanóráról, mert a tanítványának a kedves papája kijelentette, hogy nem hajlandó a világ legdrágább házitanárját ő fizetni és még a házában is megtűnni.

— Azt hittem, hogy a fiam rossz matematikus, de most látom, hogy én érdemelek őt — a számtanból. A tanár ur keresztül huzta összes, szépen felállított tételeimet.

A fiú a pótvizsgán is rossz bizonyítványt, de nemsokára — fiatal nagypapát kapott.

Wekerle a király előtt.

Kossuth Ferenc audienciája. — A banksoport első ostroma.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 25

A kormányválság mai napja már több érdekes eseményt hozott. Ma történt meg elsősorban Wekerle miniszterelnök bécsi audienciája, amelytől a kormány lemondásának bejelentését várták. Ez azonban formászerint nem következett be. Az írásos lemondást Wekerle még nem nyújtotta át, csupán tudomására hozta a felségnek a minisztertanács határozatát, melyet írásban csak holnap fog a király elé terjeszteni. Wekerle még ma megkísérelte a kibontakozási tervéhez a király hozzájárulását megnyerni, mivel azonban ez nem sikerült, Kossuth Ferenc tervzetét ajánlotta a felség figyelmébe. A felség fogadni is fogja Kossuthot, mint a többségi párt vezérét és ez az audiencia, melynek híre a függetlenségi pártban nagy örömet okozott, a Ház első ülése után lesz.

A mai nap másik váratlan eseménye a bankbizottság ülésének összehívása. Alább részletesen elmondjuk a banksoport erre vonatkozó készülődéseit, melyek első jelei a bankosok immár nyílt akciójának. Érdekesek Justh Gyulának kijelentései is, melyek a vezér teljes önbizalmáról tesznek tanúságot.

A válság új eseményeiről itt következik tudósításunk:

Wekerle a királynál.

Wekerle Sándor miniszterelnök, aki tegnap este Bécsbe érkezett, ma reggel Zichy Aladár gróf ő felsége személye körüli miniszter hosszabb látogatását fogadta. Délelőtt háromnegyed 10 órakor a miniszterelnök a Hofburgba ment, ahol 10 órakor külön kihallgatáson fogadta a királyt. A miniszterelnök ez alkalommal a kabinet formális lemondó kérvényét terjesztette a király elé.

Bécsből táviratozzák: Wekerle Sándor miniszterelnök másfél óráig tartó kihallgatáson volt a királynál. — A kihallgatás után Aerenthal gróf külügyminiszterhez ment, akivel hosszú ideig értekezett. Wekerle délután 2 óra 40 perckor visszautazott Budapestre.

Bécsből táviratozzák: Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel Zichy Aladár gróf miniszterrel, ki ma érkezett Bécsbe, hosszasan tanácskozott. Háromnegyed tizkor a miniszterelnök gyalog a Burgba ment és pont 10 órakor jelent meg kihallgatáson a királynál. A kihallgatás teljes másfél órát vett igénybe, mely alkalommal a miniszterelnök a király elé terjesztette a kormánynak a legutóbbi minisztertanács elhatározott lemondását. A királyi kihallgatás után Wekerle a külügyminisztériumba ment, hol Aerenthal külügyminiszterrel tanácskozott.

Zichy Aladár gróf kihallgatása.

Bécsből táviratozzák: Zichy Aladár grófot, a király személye körüli minisztert, aki ma reggel Bécsbe érkezett, a király délután egy órakor különkihallgatáson fogadta. A kihallgatás a kormány lemondásával kapcsolatos ki-

tüntetési ügyekre vonatkozott. A miniszter valószínűleg vasárnap délután utazik vissza Budapestre.

Bécsből jelentik: Délután 1 órakor a király Zichy Aladár gróf minisztert fogadta, aki a kormány távozásakor szokásos kitüntetések ügyében tett előterjesztést a királynak. Ez alkalommal a miniszter ajánlatára Csajthay Ferenc, a Budapesti Hirlap felelős szerkesztője és Weis Julián országgyűlési képviselő az udvari tanácsosságot, Szatmári Mór képviselő pedig a magyar nemességet kapja.

A kihallgatások eredménye.

— Kossuth Ferenc meghívása. —

Wekerle a Magyar Házból való visszatérése után a következőket mondta az újságíróknak:

— A kormány lemondási kérvényét formászerint még nem nyújtottam be, így ő Felsége még nem lehetett abban a helyzetben, hogy már ma döntsön. Azonban a lemondási kérvény még 28-a előtt a király kezében lesz és akkor a felség dönteni fog, kinek a programját fogadja el: az enyémet-e vagy a többség vezéréét. Véleményem szerint ha a felség nem fogadhatja el az én programomat, a többség vezéréét kell megbiznia.

A miniszterelnök szavaiból kiderült, hogy a király a közeli napokban, valószínűleg még 28-a előtt meghallgatja Kossuth Ferencet, mint a többség vezéréét. Ami a lemondás benyújtását illeti, a N. Fr. Presse értesülése szerint a magyar miniszterelnök nem személyesen fogja átnyújtani a lemondását, hanem a kabinetiroda útján juttatja el a király elé.

A félhivatalos Bud. Tud. hasonlóképen így ír az audienciáról.

Wekerle miniszterelnök jelentette a királynak, hogy a kabinet elhatározta lemondását. A formális lemondási kérvényt Wekerle nem nyújtotta át, de ez e hónap 28-ig meg fog történni. A király döntése e kérvény benyújtása után történhetik. A felség ekkor dönt Wekerle programjára és a függetlenségi párt vezérének programjára nézve is. Wekerle miniszterelnök délután fél három órakor visszautazott Budapestre.

„A Nap” mai értesülése szerint a felség a mai audiencián azt az óhaját fejezte ki, hogy a kabinet továbbra is maradjon a helyén és a paktum értelmében valósítsa meg a választóreformot és szavazza meg a közös költségvetést.

Lemondás — holnap.

Ejjel jelenti fővárosi tudósítónk:

Wekerle Sándor miniszterelnök ma este Budapestre érkezett, ahol megerősítette azt a hírt, hogy a formális lemondás még nem történt meg. Wekerle az írásbeli lemondást holnap a kabinetiroda útján fogja a király elé terjeszteni.

Politikai körökben, különösen a függetlenségi pártban nagy kedvetlenséggel fogadták a lemondás elhalasztásának híreit. Jól értesült körökből úgy értesülünk, hogy a halasztást az okozta, hogy Wekerle ma újból megakart nyerni a király jóváhagyását kibontakozási tervéhez, de ugyátszik, ez a mai audiencián sem sikerült. Annál nagyobb örömmel fogadták a függetlenségi pártban azt a hírt, hogy a király most Kossuth Ferenc kibont-

takozási tervével foglalkozik. Kossuth kihallgatása csak a képviselőház első ülése után, valószínűleg csütörtökön vagy pénteken lesz.

A függetlenségi pártkörben ma este kevesen voltak, mert a képviselők legnagyobb része vidéki bankgyűlésekre utazott. A fennjárt képviselők kijelentették, hogy abban az esetben, ha a keddi ülésen a kormány végleges lemondását nem hoznák a Ház tudomására, a párt és különösen a banksoport botrányos jeleneteket idéz elő. Ha azonban a végleges lemondást bejelentik, az ülés nyugodt lefolyásának ígérkezik.

Végül beszéltek ma arról is, hogy Kossuth után a király Apponyi Albert grófot is fogadja.

Dönt a bankbizottság.

— A ház-határozat provokálása. —

A képviselőház hirdető-tábláján ma érdekes meghívó jelent meg. E szerint Batthyány Tivadar gróf, mint a bankbizottság elnöke ülésre hívja össze a bankbizottságot e hónap 27. napjának délelőtt 12-edfél órájára.

A bankbizottság e váratlan összehívása első nevezetes eredménye a banksoport amaz akciójának, amelyet hétfőn Tornyan határoztak el, de amelyet eddig titokban tartottak. Elhatározták a tornyai tanácskozáson, hogy a bank-kérdést most már dülőre viszik a parlamentben. Holló Lajos, mint a bankbizottság előadója javaslatot fog terjeszteni a bizottság elé, mely lényegében a következő lesz:

A bankbizottság azt az indítványt teszi a képviselőháznak: mondja ki a Ház, hogy az Osztrák-Magyar Banknak 1910. december 31-én lejárt szabadalmát nem hosszabbítja meg, hanem utasítja a kormányt, hogy az önálló jegybanknak 1911. január elsejére való felállítását iránt sürgős javaslatot terjesszen a képviselőház elé.

Lényegében így szól az a javaslat, amelyben a banksoport tagjai Justh Gyulánál való tanácskozásuk alkalmával megállapodtak. A banksoport tagjai valamennyi hívüket feleltették a fővárosba és véleményük szerint biztosították maguknak a többséget úgy a bizottságban, mint majd 28-án a képviselőházban is. Így a javaslatot, ha azt a bankbizottság elfogadja, a képviselőház keddi ülésén Holló Lajos előadó beterjeszti a Ház elé és kérni fogja annak sürgős tárgyalását. Ha ennek megakadályozására a kormány el akarná napolni a Házat, akkor a banksoport erélyes eszközökkel kész az elnapolást megakadályozni. Hogy miben állana ez az akciójuk, azt még titkolják.

Justh Gyula reményei.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke egy fővárosi hírlapíró kérdéseire ma a következőképp nyilatkozott:

— Tulajdonképpen nincs helye most a nyilatkozásnak és így nem is igen keresem az alkalmat, hogy nyilatkozzam. Az idő és az elkövetkezett események cselekedetet kívánnak. Az országban, mint tapasztaltam, nagyszerű hangulat kedvez annak az akciónak, amely Magyarország gazdasági függetlenségét akarja kivívni. Mondhatom, talán soha nem volt a helyzet annyira sikerrel kecsegtető, mint most és ha küzdelmünk nem akad, egy csapásra megszerezük az országunknak az önálló bankot

és biztosítjuk 1917-re az önálló vámterületet is. Rendületlenül bizom a sikerben, amelynek minden előfeltétele megvan.

— A legközelebbi ülés lefolyását, illetőleg egyebet nem mondhatok, mint azt, hogy erre, mint a Ház minden tanácskozására, a házszabályok mértékadóak. Nem tudom, hogy a miniszterelnöknek lesz-e előterjesztése, de ez ma nem is érdekel. A házszabályoktól való eltérést senkinek sem engedem meg, a legkevésbé magamnak.

Intimitások a függetlenségi pártból

Tudvalevő, hogy a függetlenségi pártkörben tegnap nagyon sokan voltak. Egy újságíró Leszkay Gyulával, a kör háznagyával beszélt, aki tudvalevőleg Justh Gyula bizalmasai közé tartozik és a tornyai kirándulás főrendezője volt.

Azoknak a képviselőknek névsorába, akikre az önálló bankért való küzdelemben föltétlenül számíthatnak — kérdezte a hírlapíró a képviselőtől — betekintést nyerhetnék-e?

— Ez a névsor meg van ugyan, — felelte a képviselő, — de ebbe beletekinteni nem szabad.

— Tehát mégis létezik ilyen névsor. És ha szabad tudnom, hány tagja van ezen névsornak?

— Könnyebben felelhetnék arra a kérdésre, hogy hányan nincsenek benne. Megnyugtathatom önt, hogy a bankkérdésben a függetlenségi párt teljesen egységes és 5—6 kivétellel rendületlenül kitart az önálló bank mellett.

— És Apponyi?

— Apponyi is.

— Legyen szives nyilatkozni képviselő ur aziránt, hogy a függetlenségi párt hétfő esti értekezletén fog-e történni valamely deklaráció a koalíciós kormány megmaradására vonatkozólag?

— Ilyen deklaráció nem fog megtörténni, mert erre semmi szükség nincsen. A koalíciós kormány lemondott és a koalíció szétbomlott. Új kormány fog következni. Hogy milyen, azt én nem tudhatom.

Később megérkezett Justh is, aki többek között ezt mondta:

— A kormány lemondott. Nem is tehetett egyebet, mert Kossuth nem hajlandó továbbra is a koalícióban megmaradni. Valószínűnek tartom, hogy a király nem fogja a lemondását elfogadni, hanem ragaszkodni fog a paktum végrehajtásához. De a kormány akkor sem fog megmaradni a helyén, mert Kossuth kinyilatkoztatta, hogy az alkotmányos kormányzat-hoz nem elég az egyik alkotmányos faktornak a bizalma, hanem ahhoz a parlamenti többség bizalma is szükséges. Általában egyszer s mindenkorra meg kell értetni Ausztriával, hogy az alkotmányosság követelményei nem merülnek ki a császár akaratában. És ezért Kossuth sem fog megmaradni egy esetleges koalíciós kormányban. Ami az én és az egész függetlenségi párt álláspontját illeti, csak annyit mondok, hogy Félegyháza, Arad és Torna óta semmi-ben sem változott. Ki fogunk tartani és remélem, győzni fogunk.

Hatvanhetes riadó Bécsben.

Amíg Magyarországon oly szélesend ural-kodik, amely rendszerint a nagy viharokat szokta megelőzni, addig Bécsben három nagy orgánus, amely máskor hangadó szerepet játszik, megfujja a hatvanhetes riadót. A „Neue Freie Presse“, a „Neues Wiener Tagblatt“ és a „Reichspost“ más-más hangnemben, különbözőképpen, de végeredményében mégis egyformán a hatvanhetesek feltámadásáról ír.

A „Neue Freie Presse“ többek között azt mondja, hogy a válság nem oldható meg más-képpen sikeresen, mint csupán csak az *Andrássy—Wekerle-féle kibontakozási mód alap-ján*, mert csak ez nyújthat konszolidált alapot. Ezt kell megvalósítani még a függetlenségi párt ellenére is és ha Kossuth továbbra is ingadozó magatartását követi, amely a kibontakozás ellenére van, akkor Kossuth ellen is fel kell lépni, amire igen alkalmas az idő és amire igen alkalmas mód volna *ujabb hatvanhetes block létrehozása és fegyverbeszólítása* a hatvanhét ama katonáinak, akik eddig bizonyos okokból félrevonultak. Megtörténhetik, hogy *ujabb választás*, ha talán nem is a többségben, de igen tekintélyes részben hozná vissza a hatvanheteseket és a királynak most kellene a hatvanhetesek újjászervezhetőse szempontjából *engedményeket adni*. Egyenes felszólítást intéz tehát a lap az uralkodóhoz, hogy ami enged-ményt a bankkérdés tekintetében és a katonai kérdések terén adhat, azt a hatvanheteseknek adja meg.

Ugyanez a gondolat tükröződik vissza a *Neues Wiener Tagblatt* hasábjain, amely „Von besonderer Seite“ című cikkben fejtegeti, hogy a koalíció elvállalta a választási reform megalkotását és a koalíciós kormány hozzájárulá-sával történt az annekszió és történtek az annekszióval kapcsolatos kiadások és így ezek megszavazását a koalíció nem tagadhatja meg. Különben is a magyar pénzügyminiszter annak idején a kiadások fedezését már is utalta.

A „Reichspost“ ezeket írja: A Wekerle-kabinet nem képes arra, hogy ígéretét be-váltsa, tehát csődbe jutott és el kell hagynia helyét. Magyarországnak most olyan férfiakra van szüksége, akik az országot a boldogtalan követelődzési politikából kivezetik és mindenek-előtt végrehajtják a választási reformot anél-kül, hogy a kötelességteljesítés fejében lehetet-len engedményeket követelnének. Az az akció, amelyet Lukács januárban megkezdett, ugy-szólván latens maradt. De ha Lukács nem is volna hajlandó arra, hogy végig csinálja azt, aminek most következnie kell, lesznek majd nálánál erősebb férfiak, akik ezt a feladatot tőle átvállalják. Mi sem természetesebb, mint hogy Kristóffy József, aki a választási reform nagy problémáját először fejtette ki az ország előtt, most meg is hívassék arra, „um die von ihm ins Rollen gebrachte Kugel in den rechten Lauf zu lenken.“

A Ház feloszlása és új választások semmi szín alatt sem kerülhetők el és ezek sohasem találták a kossuthizmust annyira vigasztalan helyzetben, mint aminőben most van.

A szociálisták és az alkotmányellenes kormányzás.

A „Népszava“ mai száma vezető helyen foglalkozik egy alkotmányellenes kormány es-hetőségeivel. A szociálisták lapja ez alkalom-mal azt az érdekes kijelentést teszi, hogy a szociáldemokrata párt *nem lesz hajlandó olyan törvénytelen kormányt támogatni, mely min-dent megad Bécsnek, népszerűvé teszi a koalíciót és a népnek legföljebb csak ígér mindent*. Az érdekes cikk így végződik:

„Ez nem akar vád lenni a Fejérváry-kor-mány ellen, amelynek a választójog terén szer-zett nagy kezdeményező érdemeit elismerjük. De egy új kormány egészen más helyzetben, más körülmények között jön s mást várunk tőle. Remélhetőleg az is, *de mi mindenesetre okultunk az utolsó esztendőök tapasztalataiból*. Olyan alkotmányellenes kormány ellen, amely csak a bank dolgában teremt befejezett ténye-ket, kemény és elszánt harcot fogunk vívni. A választójog dolgában az ígéretek ideje elmúlt,

mert a császár nevében adott választójogi ígéretek éppen úgy beváltatlanok maradtak, mint a koalíciós kormányéi. A választójog, a demokrácia érdekében mindenkivel, az ördöggel is hajlandók vagyunk együtt harcolni, de azt alaposan meg fogjuk nézni, hogy valóban hozza-e, lehetőségei és akarata szerint valóban hozza-e a nép jogát?

Érdekes esetek.

(Fővárosi levél.)

(Fabricius özvegye.) Eltemették a szeren-csétlen Fabriciust, a kinek nevét oly szomoruan emlékeztetéssé tette a parlament szuronyos szét-gergetése. Eltemették talán éppen azon a na-pon és abban az órában, amikor Bécs új me-rényletre szánta el magát. Szegény Fabricius! Életével fizetett azért a parancsért, amely oda-vezényelte a törvényhozás szuverén házába. Akik ismerték, tudták, hogy február 19-ének áldozata az ezredes. A támadások, amelyek zá-porként zuhogtak fejére, előbb a nyugalmit dulták föl, majd az idegeit roncsolták szét. Bi-zalmas körben sokszor emlegette, hogy ha már a parlament erőszakos szétverésére határozta el magát az udvar, találhatott volna erre a cél-ra nem magyar katonát is. Bajtársai azzal vi-gasztalták, amit ilyenkor a katonák mondani szoktak:

— Parancs — parancs.

Fabricius meg volt győződve róla, hogy pozsonyi dandárparancsnokká való kinevezését nemsokára követni fogja a vezérőrnagyi elő-léptetés. Ez azonban elmaradt. Most novem-berben lett volna generális. Ha közbe nem szól a kiméletlen Mars. A királyt, mint legfelsőbb katonai körökben beszéltek, nagyon meghatotta Fabricius tragikus sorsa. Ófelsége intézkedett, hogy az ezredes özvegye a *tábornoki fizetés-nek megfelelő nyugdíjat kapjon*. A halottat már nem lehet előléptetni, legalább a hitvesé-vel szemben igyekszik jóvátenni az osztrák szellem azt, amit az élő ezredes iránt vétett.

* * *

(Két állás.) Felszámol a koalíciós kormány, ami annyit jelent, hogy az üresedésben levő nagyobb állásokat most töltik be. Az állam-vasutak elnökgazgatói állása az egyik. Ide a legnagyobb valószínűség szerint Marx János helyettes elnökgazgató kerül. *Szterényi József* számára a munkásbiztosító hivatal elnöki állá-sát tartották nyitva. A szociális ügyeknek nincs ma tényleg kiválóbb ismerője a mostani keres-keletmi államtitkárnál, aki alapvető munkát végzett a munkásbiztosítás terén. Hogy Szte-rényi valóban elfoglalja-e az elnöki állást, az még a politikai helyzet alakulásától függ. Mert békés megoldás esetén nem hagyja ott jelenlegi állását.

* * *

(Hamis festmények.) Egy fiatal budapesti rajzoló, Z. G., akinek számos karrikaturája jelent már meg különféle élelapokban, a kép-hamisításnak egy egészen különös fajtájára ve-temedett. Perlmutter, Fényes és Kernstock ne-vei alatt arcképet, tájképet hozott forgalomba s elég jól el is adta a festményeket. A három kiváló művésznek egy ecsetvonása sincs a ne-vükkel szereplő képeken. A fiatal rajzoló ellen nem tettek följelentést, de most már szemmel tartják műveit. Még képes rá és a saját nevén adja ki festményeit. Ami már csakugyan vak-merőség.

Megkérigálják az aradi Kossuth-szobrot?

Rózsa Sándor eltüntetése. — Varjassy Árpád indítványa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25.

Azóta a nagyszabású, lelkes ünnepség óta, melylyel Aradvárosa az egész ország részvételével leleplezte Kossuth Lajosnak aradi szobrát, ugyyszólván egyetlen percre sem aludt el az érdeklődés az ország e legujabb és egyik legsikerültebb szobra iránt. A József főhercegen uton álló hatalmas emlékművet ma is százával keresi fel a kegyeletes érdeklődés és általánosvá vált az a vélemény, mely az aradi Kossuth-szoborban hazánk egyik kimagasló művészi alkotását látja.

Mindazok, akik e szobor létesítésében részt vettek, elismerik, hogy a művészek igen sikerülten oldották meg azt a feladatot, mely a *harcias Kossuth* bronzba öntését kívánta tőlük. E mellett több helyről hallottunk olyan hangot, amely — bár kissé későn, de talán még nem elkésve — azt az óhajtatást fejezi ki, hogy Kossuth Lajos aradi szobra ne csak a harcias Kossuthnak legyen emléke, de a magyar nép apostolának, a jobbágyság felszabadítójának, a demokrácia hősnének is. Az *Aradi Közlöny* munkatársának alkalmá volt erről a kérdéstről beszélgetni Varjassy Árpád kir. tanácsos tanfelügyelővel, a Kőlcsey-egyesület elnökével, aki ebben a tárgyban érdekes eszmét pendített meg.

— Éppen az *Aradi Közlöny* mai számában jelent meg — mondta munkatársunk előtt Varjassy — az aradi román püspöknek az a nyilatkozata, melyben ő Kossuthot mint igazi népapostolt jellemzi. Mennyivel inkább kell nekünk Kossuthban azt az apostolt látnunk, aki nemcsak a harcban menő népnek, de a robotban görnyedő népnek is vezére, megszabadítója volt. A demokratikus Magyarország e megteremtőjét talán ugy lehetne kifejezésre juttatni az aradi szobron, hogy a szobor hátsó oldalán levő relief helyébe egy megfelelő nagyságu plakettet helyezzenek, mely Kossuthot mint a jobbágyság felszabadítóját ábrázolja. A relief, melyen tudvalevőleg a pányva vető betyár van megörökítve, különben sincs szoros kapcsolatban Kossuth Lajos alakjával még akkor sem, ha a vasas németet üldöző Rózsa Sándort ábrázolja is. Sokkal kifejezőbb volna Kossuth Lajos életéből valami olyan mozzanatot kiragadni, amelyről az előbb emlékeztem meg.

— A Kossuth-asztaltársaság és a művészek bizonyára meg fogják találni a módot a terv leghelyesebb kivitelére, ami a már összegyűjtött vagy esetleg a még összegyűjtendő néhány ezer koronánál aligha fog többé kerülni.

Végül kijelentette még előttünk Varjassy Árpád, hogy a Kossuth-asztaltársaság egyik legközelebbi ülésén ilyen értelemben indítványt is fog tenni.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A Tribuna sajtópöre. Nagyváradról táviratozzák: Három évvel ezelőtt az erdélyi Pánád községben egy román mulatságon a határon gyakorlatkozó honvédek összeváltak a románokkal, akik közül többeket megsebesítettek. Az aradi Tribuna ez alkalomból a honvédekét ázsiai banditáknak nevezte, amiért a lap ellen izgatás eimén megindították a bűnvádi eljárást. A cikkért Pópa Aurél vállalta el a felelősséget, de ő időközben Romániába szökött. Az ügyészség ekkor Simu György, a lap ki-

adója ellen emelt vádat. A mai tárgyaláson a vádlott a cikk adatainak bizonyítására kért engedélyt. A kérésnek az esküdtbíróság helyt adott és a tárgyalást hétfőre halasztotta.

A kolozsvári országos tisztviselő-kongresszus.

Viharos megnyitó.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 25.

Az egész magyar államtisztviselői kar élénk érdeklődése mellett kezdődött meg ma délelőtt Kolozsváron az állami tisztviselők országos kongresszusa. A tisztviselők évtizedek óta elintézésre váró nagyjelentőségű érdekei kerülnek itt tárgyalás alá, melyek közül különösen a szolgálati pragmatika és a státus-rendezés ügye elé néznek nagy érdeklődéssel. A mai megnyitó ülésen ez az érdeklődés már viharos formában is megnyilvánult, de az ellentétek lecsillapodása után megkezdődött a komoly munka, mely remélhetőleg eredményes lesz az ország tisztviselői javára.

A kongresszus megnyitására, melyre Aradról is számosan érkeztek meg, itt következik tudósítónk jelentése:

Tegnap délután négy óra negyven percekor különvonaton érkezett meg a tisztviselői kongresszus elnöksége és tisztikara több száz résztvevővel. Az érkezőket a pazarul díszített pályaudvaron Szvacsina Géza polgármester, Bochkor kuriai bíró, a helyi egyesület elnöke és Jármay vasuti üzletvezető várták és üdvözölték. A fogadásra kivonultak továbbá a postaltiszt és a polgári egyesületeknek tagjai lohogóik alatt. Batthyány Tivadar gróf elnök válaszában köszönetet mondott a magyaros vendégszeretetért s beszédében hangoztatta, hogy a tisztviselői kar igaz örömmel jött a kongresszusra az igaz magyar városba. Este hét órakor a Nemzeti Kaszinó helyiségében a kongresszus vezetősége, a helyi bizottságok Batthyány gróf elnöklésével bizalmas értekezletet tartottak, amely kijelölte a kongresszus elnökeit és bizottságait. Nyolc órakor a kaszinó elé vonult szép lampionos menettel a postás altisztek énekara és a vasuti műhelymunkások zenekara. Általános kívánságra az erkélyről Batthyány gróf beszédet mondott, amelyben megköszönte a fogadást. Hogy a postások és vasutasok testvériesen csatlakoztak a többi tisztviselőkhöz, ugyanond, ez intő jel a magyar társadalomnak a sötét felhőkkel tele helyzetben: egyesülni kell és ki kell tartani, akkor miénk a győzelem! A beszédet megélejezték.

Ma azután megkezdődött a nagygyűlés. Batthyány Tivadar gróf nyitotta meg ma reggel ünnepiesen a kongresszust. Ezután megválasztották a tisztikart. Elnök Batthyány gróf és Benedek Sándor közigazgatási bíró, főelődő Andor Endre, titkár ifju Szabó Domokos lettek. Táviratban üdvözölték Wekerle miniszterelnököt, majd megválasztották az albizottságokat, melyek már ma délelőtt megkezdtek munkálataikat.

Mikor Batthyány elnök megnyitójában viszszaállítást vetett arra, hogy a legutóbbi szegedi kongresszus óta mi történt a tisztviselők érdekében, Adorján Marcell dr. közbekiáltott: — Semmise történt!

Elnök: Ugy látszik, hogy aki ezt mondta, két évig aludt, mert nem tudja, hogy a magyar állambiztartást több millióval terhelték meg, hogy a tisztviselők sorsát javítsák. Most már egyéni becsületem érdekében is követelni fogom, hogy itt elmondják majd, hogy azóta mi történt.

Oriási láрма támadt erre. Többen kiáltottak Adorján felé, majd Gál szabadkai szakíró közbekiáltott:

— Több tárgyilagosságot kérek!

Erre többen Gál felé rohantak, fenyegetni kezdtek s az elnöknek csak nagynehezen sikerült a rendet helyreállítani. Ezután Adorján kijelentette, ő azt akarta mondani, hogy mindaddig semmi sem fog történni, még nem lesz

szolgálati pragmatika. Gál is kimagyarázta közbekiáltását azzal, hogy ideges, heves ember, akinek azonban nem volt szándékában megtámadni az elnök eljárását.

Batthyány gróf ezután rámutatott arra, hogy a szegedi kongresszus óta a státuszrendezés és lakás-ügy terén intézkedések történtek, melyek javították az állami tisztviselők helyzetén és közelebb vitték a megértéshez a felmerült kérdéseket. Elismeréssel említi fel Budapest főváros nyugdíjszabályzatát és sajnálatát fejezi ki, hogy a kormány nem hagyta helyben, ami arra mutat, hogy a kormány az állami tisztviselők 35 évi szolgálatát sem tartja elégségesnek, pedig az a 20. században ik elég hosszú.

Az albizottsági tárgyalásokat ma egész nap folytatták és azok határozatait holnap terjesztik a kongresszus plénuma elé.

Kapadohányból — egyiptomi cigaretta.

Leleplezett szivarka-gyár.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 25.

A temesvári pénzügyőrség tegnap leleplezett az Erzsébetvárosban egy munkásasszonyt, aki már hosszú idő óta foglalkozott szivarkák tilos készítésével és elárulásával. Sok ezer cigarettát hozott forgalomba, amelyek külsőleg a legfinomabb egyiptomi és török szivarkához hasonlítottak, belül pedig a legközönségesebb kapadohánnyal voltak töltve. És talált vevőt bőven, sőt tizenkét fillérért árulta darabját. A pénzügyőrség a kisszabású dohánygyár készletét elkobozta, az asszony ellen pedig az eljárást megindította.

Az eset részletei ezek:

A temesvári m. kir. pénzügyőrséghez a napokban feljelentés érkezett, amely avval vádolta meg Farkas Róza erzsébetvárosi asszonyt, hogy üzletszerűen foglalkozik szivarkák tilos készítésével és elárulásával. Farkas Róza, aki különben varrónő, a Hattyu-utca 65. szám alatt lakik. A pénzügyőrség a feljelentés alapján megindította az eljárást és ma délután váratlanul házkutatást tartott az asszony lakásán. Máthé Mózes, Nagy Gyula szemlésez egy rendőrrel megjelentek az említett házban és meglepő eredményt értek el. Megjegyzendő, hogy e hó tizenhét napján is tartottak már a pénzügyőrök házkutatást Farkas Rózánál és akkor is találtak számos bűnjelet. Így az egyik szobában találtak hét teljes és 28 üres dohánydobozt; ezekben volt az ún. „dráma” dohány, amellyel a hüvelyeket megtöltötték. Hatvannégy fillér egy ily doboznak az ára és van benne nyolc csomag. A legközönségesebb kapadohány ez és uriember alig bírja elszívni erőssége és szaga miatt.

Találtak azonkívül egy töltőgépet, tizenhat skatulya kész cigarettát és óriási mennyiségű hüvelyt, nyomtatványokat, vignettákat. Ezekkel az exotikus hüvelyekkel és nyomtatványokkal szedték rá a vevőket, akik azt gondolták, hogy a legfinomabb egyiptomi, bulgáriai vagy török szivarkák füstjét eregetik majd. A tegnapi házkutatás alkalmával három doboz kész szivarkát, egy doboz hüvelyt és egy ügyesen készített prést találtak, amely utóbbival a cigarettáknak megadták azt a tettszetős, lapos külsőt.

Farkas Róza az üzletet nagyban folytatta. Az üres dobozok után ítélve, sok ezer „egyiptomi” cigarettát hozott forgalomba az utóbbi időben. A kapadohányos speciálisoknak akadt vevőjük bőven, dacára annak, hogy 6 koronát fizettek ötven darabért. Temesvárott, Nagybecskerekben, Lugoson szívták Farkas Róza cigaret-

táit. A ravasz asszony kedvese, egy ügynök hozta forgalomba a színes vignettákkal tele- rakott dobozokat. A pénzügyorség az összes bűnjelket, dohányt, kész cigarettákat, hüvelyeket, nyomtatványokat és a prést lefoglalta, az asszony ellen pedig az eljárást megindította. A kihallgatás során Farkas Róza beis- merte, hogy üzletszerűleg foglalkozott a sziv- farkák készítésével és bevallotta azt is, hogy az ügynök barátja tanította erre a foglalko- zásra, aki maga árusította a cigarettákat.

Az asszony apja, Farkas János szintén ab- ban a házban lakik és ott is tartottak tegnap házkutatást. Egy ruhaszekrényben találtak abból a kapadományból ötven grammot, egy töltőt és hüvelyeket. Farkas azt vallotta, hogy saját használatra kellett neki a dohány. Ellene is folyik az eljárás.

Elégett katonai léghajó.

Négy halott. — Franciaország gyásza.

Távirati tudósítás.

Arad, szeptember 25.

Párisból megrendítő szerencsétlen- ség híre érkezik. Franciaország kato- nai léghajója ma elégett és a benne ülő négy katonatiszt azonnal meghalt. A léghajószerencsétlenség közvetlen oka az volt, hogy a hajó burka egy helyen kilyukadt, s a gáz azon nagy gyorsasággal kitódult, lángbaboritva az egész készüléket. A szakértők vé- leménye szerint a baj nem követke- zett volna be, ha a léghajónak Zep- pelin-rendszere van. Tudniillik a Zep- pelin-féle léghajó gáztartálya több rekeszből áll és ha egy helyen ki is lyukad a burok, a gáz azért nem tódul ki rohamosan. A szerencsétlenség egész Franciaországot gyászba dön- dötötte s a lapok szerint valóságos nemzeti katasztrófának tartják a ka- tonai léghajó, a *La Republic* s utasai- nak elpusztulását.

A katasztrófáról ezek a táviratok számolnak be:

A léghajó utasai.

Párisból táviratozzák: A francia köz- társaság „*La Republic*” nevű katonai lég- hajója, ma négy utassal felrobbant. A sze- rencsétlenség következtében a négy utas meghalt.

Párisból táviratozzák: A *La Republic* kato- nai léghajó ma reggel hat óra 50 perckor szállt fel Roziereben. A léghajón a következő utasok voltak: Marschal százados, Chaveau hadnagy, két katonai mechanikus és pedig: Vineut és Raux. A léghajó a felszállásnál körülbelül 150 méter magasságra emelkedett fel. Automobilon a léghajót egy katonai mechanikus követte, aki a szükséges anyagokat vitte magával.

Hogyan történt a szerencsétlenség.

A felszálláskor úgy vették tervbe, hogy az első leszállás Revesben fog megtörténni. Reggel 8 óra 15 perckor Moulen város felett látták a légha- jót, Páristól 200 kilométernyi távol- ságra.

A legközelebbi város, Prefor mel- lett történt a katasztrófa. A léghajó külső ballonján, — eddig még ki nem derített okból — nagy lyuk támadt.

A léghajó ballonjából ennek követ- keztében nagy mennyiségű gáz tódult ki, amely egy pillanat alatt lángba borította az egész léghajót.

A következő pillanatban a lég- hajó óriási sebességgel a földre zu- hant. A gáz ereje utközben mind a négy utast kidobta a hajóból. A szerencsétlenek valamivel megelőzték a földön a léghajó lezuhanását. A lég- hajó utasai közül hárman azonnal meg- haltak, a negyedik, Chaveau hadnagy a földre zuhanás után még öt percig élt, azután ő is kiszenvedett.

A hullákat a mouleni katonai ha- lottas kamrába szállították.

A szerencsétlenség színhelyét nyom- ban katonai kordonnal zárták el, mert a közönség tömegesen tódult a ka- tasztrófa helyén. Az áldozatok teme- tése: nagy nemzeti gyászünnepély lesz.

A gyászoló Franciaország.

Párisból táviratozzák: A *La Republic* ka- tasztrófája, amelyet Fallieres elnöknek nyom- ban tudomására hoztak, egész Franciaország- ban a legnagyobb szomorúságot és megdöbbe- nést keltett. Általánosságban azt hiszik, hogy a nagy katasztrófának a léghajó szisztómája az oka.

A lapok rámutatnak, hogy a léghajó sze- rencsétlenségek száma az utóbbi időben foly- ton növekedik. Több lap megemlíti, hogy a katasztrófa a Zeppelin rendszerű léghajókkal osaknem ki van zárva, mivel ott a ballon gáztartója több rekeszből áll, úgy, hogy ha az egyik kamara elrobban, a ballon még nem pusztul el. Rámutatnak, hogy a *La Republic* katasztrófájához hasonló baleset érte a Zeppelin III-at berlini útjában és semmiféle nagyobb szerencsétlenség nem történt, sőt a léghajó, a robbanás dacára, egész simán ért földet.

Szemtanuk a szerencsétlenségről.

Párisból jelentik, hogy a szerencsétlenség alkalmával nem sokan szemléltek a léghajót, amely alig néhány pillanat alatt semmisült meg. Akik jelen voltak, így mondják el az iz- galmas esetet:

— A katasztrófa ma reggel kevéssel 9 óra előtt történt. Mi néhányan folyton követtük a ballont, amely talán 200 méter magasságban repülhetett a fejünk fölött. Egyszerre csak azt láttuk, hogy a hajó tűneményes gyorsasággal esik lefelé és néhány másodperc alatt a földön volt. Akik a léghajón voltak, azok a tűz ki- csapása alkalmával a készüléktől elváltak, de nem tudjuk, hogy saját elhatározásukból ug- rottak e ki, vagy pedig az explozió lökte ki őket. Annyi tény, hogy az utasok még a lég- hajónál is gyorsabb iramban buktak lefelé és holttestük hamarabb érte el a földet, mint a léghajó roncsa. Hárman már holtan kerültek a földre, de Raux hadnagy még élt néhány per- cig. Egyszer fölnyitotta a szemét és csak eny- nyit mondott halk hangon:

— Zárjátok el a csapokat.

Mire a katonai segítség odaérkezett, a had- nagy is halott volt már.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatali éshirdetési osztály — 151

HIREK.

Lengyel küldöttség Aradon.

Az október hatodikai gyászünnepély sorrendje.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 25.

A magyar történelem egyik legszomo- rubb, de egyuttal a legdicsebb eseményének évfordulóját üli meg nemsokára kegyelettel a nemzet. Ez az 1849. október hatodikának hat- vanadik évfordulója. A vértanuk városa, mint minden évben, úgy az idén is október hatodikán gyászünnepélyt rendez, melyre a város polgár- ságát, törvényhatóságát, köz- és magánhivata- lait, testületeket, tanintézeteket s azok ifju- ságát, egyesületeket meghívja a rendezőség.

Az ünnepély sorrendje a következő: Reggel 9 órakor gyászmise lesz a minorita atyák temp- lomában. Az istentisztelet után a küldöttségek sorakoznak és felállanak a templom előtt, a honnan a menet a waggongyári zenekarral az élén a vértanuk szobra elé vonul. Itt az ünne- pély így folytatódik: 1. Ének. Előadja a Máv. dalkör Szabóczy János karnagy vezetése alatt. 2. Ünnepi beszéd Elmondja Keszler Ká- roly áll. tanítóképző tanár. 3. Ének. Előadja az áll. tanítóképző intézet ifjusága Zoltay Mátyas tanár vezetésével. 4. Alkalmi költemény. 5. Kos- zoruk letétele. 6. Ének. Kivonulás a vesztőhelyre. A vesztőhelyen lefolyó ünnepség sorrendje lesz: 1. Ének, előadja az állami tanítóképző intézet if usága. 2. Október 6-ika. Alkalmi köl- temény. Irta Nagy György dr., szavalja a Ku- ruc Ifjak Társaságának küldöttje. 3. Az orszá- gos függ. és 48-as balpárt koszoruját beszéd kíséretében elhelyezi Szappanos István ország- gyűlési képviselő. 4. Koszoruk letétele. 5. A Máv. dalkör záróéneke.

A vértanuk aradi ünnepére az ország igen sok helyéről zárandokol el a hazafias közön- ség. Képviseltetni fogja magát a magyar kir. kormány, a törvényhozás, főrendi- és képví- selőház, az országos függetlenségi 48-as párt, a lengyelek 150 tagu küldöttsége, az egyetemi kör ifjusága és számos testület.

A városi tanács a lengyel vendégek érke- zéséről ezt a határozatot hozta: Hazafias örömmel vettük tudomásul Miklóssy Ferdinánd ur- nak, mint a „Turul” szövetség diszelnökének a város polgármesteréhez intézett azon bejelenté- sét, hogy a folyó évi október 6-iki nemzeti ün- nepélyünkön a lemergi polgárság 150 tagu küldöttsége részt fog venni. Arad szab. kir. vá- ros tanácsa az általa képviselt városi közönség nevében lengyel testvéreit szívesen látja ven- dégeikül s ellátásukról, kalauzolásukról s elszál- lásolásukról örömmel gondoskodik. Megkeresi a polgármestert, miszerint a szinügyi bizottság útján intézkedjék, hogy f. é. október hó 6-án este a színházban vendégeink tiszteletére disz- előadás rendeztessék, melyen vendégeink díjta- lanul résztvehessenek. Felkérjük Miklóssy Fer- dinánd urat, miszerint a rendezéssel megbízott tanácsnokkal a megjelenő vendégek foglalko- zását, valamint azok teljes névsorát is közölni, továbbá odahatni szíveskedjék, hogy vendégeink október hó 6-án reggel érkezzenek Aradra. Vé- gül elhatározzuk, hogy Lemberg város polgár- mesterét külön meghívjuk, felkérve őt, hogy a küldöttségben személyesen is részt vegyen.

Lócs Rezső gazdasági tanácsos megala- kítja a rendező-bizottságot a vendégek foga- dására.

Lemberg város polgármesterét a tanács a következő levélben hívta meg:

A város érdeműs Polgármesterének

Lemberg.

Nagyságos Uram!

Örömmel szereztünk tudomást arról, hogy Lemberg város 150 tagu küldöttsége a folyó

évi október hó 6-án Aradon rendezendő nemzeti ünnepünkön résztvesz.

A hírek vétele után elhatároztuk, hogy lengyel testvéreinket a város vendégeiül fogadjuk s gondoskodunk, hogy elszállásolásuk, ellátásuk és kalauzolásuk tekintetében a szükséges s vendégeinkhez illő intézkedések megtéessenek.

Amidőn Nagyságodat erről értesítjük és kérjük, hogy ezt a küldöttséggel tudatni méltóztassék, Nagyságodat ünnepünkre külön is meghívjuk és azon jóleső reménynek adunk kifejezést, hogy Nagyságodat is személyesen Aradon üdvözölhetni fogjuk.

Várjassy Lajos,
polgármester.

— A bolgár király Budapesten. Zimonyból jelentik a Magyar Távirati Irodának: Ferdinánd bolgár király ma reggel 6 órakor különvonaton Belgrádon, majd Zimonyon keresztül utazott. Ferdinánd király Budapest felé utazik.

— Megújítják a hármasszövetséget. Párisból táviratozzák: A római *Vita* és az itt megjelenő *Eclair* közlik a hármasszövetség küszöbön lévő megújításának a hírét, amiről legközelebb Tittoni olasz külügyminiszter és Bethmann-Hollweg német birodalmi kancellár találkozása alkalmával fognak tárgyalni. Az *Eclair* ehhez a hírhez következőket teszi hozzá: Politikai körökben arra a meggyőződésre jutottak, hogy a legutóbbi balkáni események következtében a hármasszövetségi szerződésen bizonyos változtatásokat fognak eszközölni.

— Az aradi önkéntesek tisztvizsgálója. Nagyváradon, Ditrich Albert ezredes, dandárparancsnok elnöklése alatt ma fejezték be a 17-ik gyaloghadosztály területén levő egyéves önkéntesek tisztvizsgálóit. Az aradi 33-ik gyalogezred önkéntesei közül 46-an jelentek meg a vizsgáló-bizottság előtt, ezek közül 43 sikerrel állotta ki a vizsgát, hármat pedig visszautasítottak. A levizsgázottak közül kettő és pedig Gara Ármin és Halász Imre aradi önkéntesek, az egész hadosztály területén a legjobb képesítést kapták. A 33-ik gyalogezred önkéntesei közül a vizsgát ezek tették le:

Aufrecht Adolf, Barth Antal, Berta János, Bene Gyula, Burián József, Berkovics Lajos, Brasch Miksa, Boros József dr., Bodea György, Bruckmann Géza, Csányi János, Eröss Miksa, Eling Jakab, Gerdanovics Sándor, Guttman Oszkár, Ilics Arzén, Kiss Dezső dr., Kollmann Ferenc, Kórhin Jakab, Korniss Márton, Kozma György, Kövér János, Marczy Ágoston, Modercin Markó, Nyári István, Órfi Rezső, Piek Manó, Pálffy Alajos, Réti Miksa, Rác László, Sarlot István, Sziebig László, Szepkovszky Árpád, Tesics Milivoj, Zechmeister Sándor, Spitzer Vilmos, Szigethy Jenő, Gyoroky József, Goldzieher Márton dr., Stauffer József, Klug Károly. A vizsgán részt vett az aradi önkénteseknek iskola parancsnoka Vojku János százados és kiképző tisztje Candrea Sándor főhadnagy.

— A budapesti új hadtestparancsnok. Schreiber Viktor altábornagynak budapesti hadtestparancsnokká való kinevezése, mint illetékes helyről jelentik, nem sokára várható. Schreiber Viktor jelenleg a kolozsvári 35. gyaloghadosztály parancsnoka.

— Simkó József lemondott. Simkó József, akit tudvalevőleg a multkoriban neveztek ki tanárnak, ma végre — mint fővárosi tudósítónk jelenti — lemondott képviselői mandátumáról. A Ház elnöksége nyomban intézkedett, hogy az oláhfalui kerületben a választást kiírják.

— Regényes nyaktiló-történet. Franciaországban, Valence drom-megyei városkában, a minap sok dolga volt a guillotinnak. Három bandita kemény koponyáját kellett egymás után lenyisszantania. Szegény guillotint a megerőltető működés után a sarki köszörűs gondjaira kellett bízni, aki nagy buzgalommal köszörülte ki a csorbát. A legnagyobb csorbát azonban a bandavezér okozta. Ennek a nagy férfiúnak érdemes feljegyezni a nevét. *Louis Davidnak* hívták. Sőt az utolsó éjszakáját is érdemes feljegyezni.

Mikor megtudta a jeles Louis David, hogy nincs kegyelem, tréfálkozva megjegyezte:

— Akkor hát készüljünk fel az utra!

És jókedvűen énekelni kezdett. A nevéhez illeően David-zsoltárokat kellett volna énekelnie, de mint fejlett izlésű zenei szakértő, a „Faust” „Utolsó hajnalomat köszöntöm” című áriáját énekelte. Jókedvűen, természetesen.

Aztán eljöttek érte a börtönőrök. Daróccsuhába öltöztették. Az elszánt David, aki egyáltalán nem érezte magát Flóriánnak, sőt még szerencsétlen Flóriánnak sem, végignézett magán és így szólt:

— Kár ezért az új ruháért. Nemsokára tönkre fog menni.

A lelkész is megjelent. Vigasztalni akarta. De David nem akart vigasztalódni.

— Minek? — mondta. Nem látja, hogy ugyis jó kedvem van. A pap azonban nem hagyta magát. Őt azért fizetik, hogy a halálraítélteket vigasztalja és mindenáron vigasztalni akart.

— Engedje, hogy vigasztaljam, — könyörgött az abbé.

— Majd ha fagy, — jegyezte meg elmésen David.

Ezzel fellépett az emelvényre. A hóhér segédei lekötötték, mire David még egy utolsó „adieu”-t mondott a nézőknek és megakarta tőlük kérdezni, jól mulattak-e? Humoros előadását azonban nem fejezhette be, mert lecsapott a guillotin és a következő pillanatban a porban hevert David kemény koponyája. Ezzel azonban még nincs vége. Szegény Davidnak aporban hevert már ugyan a feje, de azért megtalálták a végrendeletét, amely a sablontól tulajdonképpen eltér és teljesen egyéni. A végrendelet a következő:

„Mivel birtokaim és vagyonom felett szabadon rendelkezem, a következő végrendeletet teszem: Cochery pénzügyminiszter urnak a perköltségemet hagyományozom; ő ugyis ki fog majd találni valami új adót, a mivel az ostobáknak a pénzét kiszedi a zsebükből. Mellényemet és selyemkabátomat Feynier börtönigazgatónak hagyományozom, hogy kárátalantassam azokért a kiadásokért, melyeket neki okoztam. A térdem bőre Chanviné, a titkosrendőré legyen; emlékül neki ajándékozom, hogy a szagáról ezután jobban ráismerjen a gonosztevők nyomaira. Kivánom, hogy átkozottak legyenek mindazok, akik a tárgyalás alatt gorombán bántak velem; a lyoni rendőrség emberei azonkívül az állatkinzásból diszoklevelet is érdemelnek. Deibler hóhérnak meg azt kívánom, hogy csorbuljon ki a bárdja, mielőtt az én és társaim fejét levágná. Ami testemből megmarad, azt adják oda családekül a halaknak. Az utolsó óhajom az, hogy vajha az utcákon és tereken a feszületek helyett nyaktilókat állítanak fel, akkor a bűnügyi statisztika sokkal kedvezőbb lenne hazánkban. De most már nincs több mondanivalóm. Jó éjt kívánok!

Kelt cellámban; irtam teljes testi és lelki egészségben: *Louis David.*”

Annyi bizonyos, hogy az örökösök nem fogják igénypörrel megtámadni ezt a végrendeletet.

— Bánffy báró mentelmi ügye. A képviselőház mentelmi bizottságának a hó 28-án délután 4 órakor tartandó ülésére első tárgyaló kifizött „Bánffy Dezső báró és társainak mentelmi ügye”, mint a Magyar Tudósító jelenti, közbejött akadályok miatt ebben az ülésben nem fog tárgyalatni.

— Inzultált katonai őrség. Szegedről jelentik: *Ördög Győző* szegedi magánhivatalnok, aki nemrégiben még őrmesteri rangot viselt a 46-ik gyalogezredben, az éjjel hatalmasan becsipett. Mikor érezte, hogy egy szemernyi ital sem fér már bele, hazafelé indult. Utja a pénzügyigazgatóság előtt vitt el, ahol éjjelenként szuronyos katonai őrvigyáz az adóhivatal pénztárában fölhalmozott százezrekre. *Ördögben*, amint meglátta a palota előtt le s föl sétáló katonát, — föltámadt az őrmesteri virtus. A katona elé állt s nagy hangon ráförmedt:

— Miért nem tisztelegsz?

A baka csöndesen rászólt:

— Menjen az ur békességesen az útjára. A katonai őrt nem szabad megszólítani senkinek.

— Micsoda? Még te akarsz engem kioktatni, zöldfülü bundás? Tudod ki vagyok én? Én vagyok az őrmester ur *Ördög*.

— Akárki az ur, hagyjon békén.

Ördög azonban tovább gorombáskodott. A katona, látva, hogy részeg emberrel van dolga, el akarván kerülni a további kellemetlenséget, sarkon fordult s otthagya a dühöngő *Ördögöt*. Az ekkor őrmester még nagyobb dühbe gurult, mikor látta, hogy az őrs semmibe se veszi. Utána ugrott, elkapta a fegyversziját s ráördítette!

— Habt acht!

Erre már a katona is erélyesebb lett.

— Ha maga őrmester volt, tudhatná, hogy az őrs fegyverét nem szabad megérinteni még a generálisnak sem. *Távozzon, mert lövöm!*

Ördög most már rettenetes haragra gerjedt.

— Mit, engem lössz le? Nohát ne!

Ezzel jobbról-balról pofonította a katonát. Az őrs lerántotta fegyverét s annak csövét lövésre készen a részeg ember mellének szegezte. Az utolsó pillanatban azonban meggondolta a dolgot, letette a fegyvert s bírókra kelt *Ördög*gel, aki újra rátámadt. A nagy zajra figyelmes lett az épületben pihenő őrség is, amelynek parancsnoka, egy kápiár, az őrs védelmére sietett. *Ördögöt* földre teperte, aztán két szuronyos katonával bekísértette a rendőrségre. A rendőrségen újra nagy komédiát rögtönzött a részeg ember. Kirántotta a bicikliját s rárohant a rendőrökre. Csak nagynehezen tudták megfékesni, de annyira őrdögött, hogy kihallgatni nem sikerült. Hatóság elleni erőszak miatt megindították ellene a bűnügyi eljárást.

— Bolgár Ferenc Bécsben. Bécsből táviratozzák, hogy Bolgár Ferenc államtitkár tegnap este odaérkezett. Illetékes helyen azt közlik, hogy a honvédelmi államtitkár bécsi időzése és tanácskozásai kizárólag reszortügyekre vonatkoznak.

— Bleriot Budapesten. Bleriot október 17-iki budapesti fölszállásának programja annyiban változott, hogy a közönség körében megnyilvánuló nagy érdeklődés miatt a fölszállás nem a Vérmezőn, hanem Rákos mezején lesz. A Rákosmezőn a tribünök építését már a napokban megkezdik s egy sereg büffét is állítanak fel. Rákosmezőre a felszállás napján számos közvetlen villamoskocsi indul s a fölszállást rendező bizottság gondoskodott arról is, hogy egyéb közlekedő eszközök is nagyszámmal álljanak a közönség rendelkezésére. A rendező-bizottság tegnap értesítette Bleriotot a fölszállás helyének megváltozásáról s Bleriot ma a következő távirattal válaszolt:

„Rákosi repülőtér nagyszerű s igazán összehasonlíthatatlanul impozáns. Fölszállásomra két repülőgépet viszek magammal. Bleriot.”

— A nagyhalmági szolgabírói állás. Hétfőn, a hónap 27-én lesz Aradmegye ószi közgyűlése, ekkor megtörténik a választás a nagyhalmági szolgabírói állásra, amelyre a legérdekesebb jelölt *Török Ferenc* dr. aljegyző, aki hosszabb idő óta áll a vármegye szolgálatában. Az ő megválasztása kétségen fölül áll. Aradról egy időre való távozása veszteséget jelent a város előkelő társaságaira.

Divatos

füzők és különlegességek

ugy készen, mint
méret után a leg-
jobbak készülnek

Pilcz Irma

füzőkészítőn:l

ARAD, Deák Ferenc-utca 2. szám.

A vidéken lakó hölgyek kérjenek mértékveteli utasítást. 1437

— Az aradi fogház új ipartelepe. Az aradi fogházban a királyi ügyészség egy újabb ipartelepét létesített. A kosárfonás mellett, amelyre csak néhány hónap óta foglalkoztatták a rabokat, most fonott kerti székeket csinálnak a fogház rabjai. A csinos kerti székekre, amelyeket a fogház más beszerzési forrásnál sokkal olcsóbban csinálhat, már is annyi aradi megrendelés történt, hogy alig győzik a rabokkal a munkát végeztetni. A megrendelésre nézve Dezsőfi fogházfelügyelővel lehet értekezni.

— Nagybeteg írók. Budapestről írják: A magyar hirlapírói és írói világnak három kiváló tagja napok óta súlyos betegen fekszik. Legválságosabb az állapota Loránt Dezső ismert újságírónak, akit váratlanul súlyos betegség támadott meg. Nagybeteg Biró Lajos, a kiváló fiatal író, aki tifuszban szenved. Gergely István a szintén ismert nevű író pedig gyomorfertőzést kapott rákevés következtében az ő állapota is súlyos.

— Aradi küldöttek a szegedi kertészeti kiállításon. A tanács ma tartott ülésén kiküldötte Zubor Andor városi aljegyzőt és Szabó József városi főkertészt megbízta az október elején megnyíló szegedi kertészeti és baromfi kiállítás tanulmányozásával.

— A zágrábi pör — ítélet előtt. Zágrábról táviratozzák: A nagy szerb hazafutási perben ma befejezték a perbeszédet. Az ítéletet, mely elé Európaszerte nagy érdeklődéssel néznek, csak napok múlva hirdetik ki.

— Cook bizonyítékai. Párisból táviratozzák: A New-York Herald folytatja Cook jelentésének közlését északsarki utjáról és most hozza az első okmányt, mely Cook sikerét vagy legalább is jéhiszeműségét bizonyítja. Egy fénykép ez, melyet Cook az északi sarkot környező jégsivatagról felvett. A képen látható az Egyesült Államok csillagos és sávos lobogója, melyet Cook, amikor célhoz ért az északi sarkon kitűzött. Egy óriási hóhalom látszik a képen, ebbe van beledugva a zászló, mely mellett a két hű eszkimó áll, kik Cookot vakmerő útjára elkísérték. Valamivel jobbra egy sziklafele látható, előtte a jégbe vert bottal. — Itt még valami látszik a képen, amit nem lehet egészen jól felismerni. Köröskörül az egyes jégmezők látszanak, melyeknek a széle a láthatáron összeolvad az égboltozattal.

— Egyházi ajándék. A volt „ópécskai előlegezési és segély-szövetkezet“ az Iritz Manófele házban felszámolása alkalmával kimondotta, hogy nyereményéből a pécskai gör. kel. román egyház részére 1 előhordó keresztet és 4 ripidet vesz ajándék címén. A felszámolók eleget tettek a határozatnak, beszerezték az ajándéktárgyakat és a hét keddi napján lettek beszentelve Tamásdán Száva g. kel. lelkész által, ki e célra misét mondott fényes papi segédlettel egy nagyszabású beszéd kíséretében. A nagy közönség képviselve volt minden felekezetből az istentiszteleten.

— A villamos társaság és a lóvasút beadványai. Böven ismertettük a villamosági részvénytársaságnak a közvilágítási szerződés megkötésére és a lóvasút igazgatóságának a lóvasút villamosítására vonatkozó és a városi tanácshoz juttatott beadványait. A tanács mai

ülésén vett tudomást a történekről és elhatározta, hogy az októberi közgyűléstől kér utmutatást azok tárgyalására.

— Birtokcsere. Aradon az elmúlt hét folyamán a következő birtokcserek történtek: Viktória takaré- és hitelintézet eladja az aradi 6654. számú tjkvben felvett Demeter utca 63. c) számú házat 29000 koronáért Repin Károlynénak. — Jovanov György eladja az aradi 7167. számú tjkvben felvett Nyul-utca 42. számú házat 1720 koronáért Orga Lázár és nejeinek. — Mark Istvánné eladja az aradi 3880. számú tjkvben felvett Mihály-utca 101. számú házat 1700 koronáért Vitlaesil Józsefnének.

— Köztudomásu, hogy köhögés, rekedtség és elnyálkásodásnál legbiztosabban hatnak a világhírű Egger-féle mellpasztillák, melyek a gyomrot nem rontják és kitűnő ízűek. Kaphatók minden gyógyszertárban és drogériában. Doboza 1 K. és 2 korona. Próbadohoz 50. fill. Főraktár: Nádor gyógyszertár Budapest, VI, Váci-körút 17.

— Menyasszonyi kelengyék szolid, szakavatott kivitelben legelőnyösebben beszerezhetők Heim J. cégnél Arad, gróf Nádasdy palota, Szabadságtér 20. 3407

— Üzlet áthelyezés! Értesítem a n. é. közönséget, hogy szücs és madártömő üzletemet a Deák Ferenc és Lázár Vilmos-utcák sarkán levő Földes-palotába helyeztem át s a legújabb divatu őszi és téli szőrmeárukkal rendeztem be, melyeket a legolcsóbb árért bocsájtok t. vevőim rendelkezésére. Megrendelések legpontosabban elkészülnek. Szives pártfogást kér Sztruhár György, szücsmester. 3452

— Kossak osász. és kir. udv. és kamara fényképész műterme. Weitzer János-utca 3. sz. Telefon 657. 2811

— Deutsch Sándor táncintézetében (Ipartestület díszterme) a tanítás folyó évi október hó 2-án veszi kezdetét, melyre beiratkozni már most lehet Beresényi Miklós-utca 18. szám alatt. Október hó 3-án ismerkedési estély, diák-, kereskedő és iparos-kolon. — Külön órák háznál vagy a tánciskolában, ugyszintén kívánatra vidéken is. 3419

— Felhívjuk az uriközönség figyelmét Hirsch Antal uri szabó műtermére, Andrassy-tér 18. sz., hol a legfinomabb szövetekből elegáns és olcsó ruhák szerezhetők be. 3632

— Figyelem! A n. é. közönség figyelmét felhívjuk Poszt Antal törekvő cipésmester által gróf Leiningen-utcában nyitott cipészüzletre. 3037

— Felhívjuk az uri hölgyközönség szives figyelmét Guttman Izidor, Szabadságtér 15. szám alatt levő divatüzletére, hol nagy raktárt talál vászon, szövet, mosóárak, blouzek és aljakban bámulatolvasó és órák mellett. 3641

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 17

A kiváló bőr- és kőhómos gyógyforrás

SALVATOR

vess- és hólyagbajoknak, köszvénynek, csontbetegségeknek és hurutos bántalmaknak kitűnő szer.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Iszapható fürdővizskorokadókban vagy a Salva-törzs

Salva-törzs Vállalatnál Budapest, V. Budaörsi utca 8.

1942

TARKASÁGOK.

(Az afrikai utas.) Ezt egy Aradmegyében is jól ismert mágnásról jegyezték föl. Ez a mágnás nem nagy barátja a szabóknak, mert azok folytonosan zaklatják a számlákkal. Egy aradi szabónak is sokkal tartozik a mágnás s a szabó soha nem mulasztja el tiszteletét tenni nála és emlékeztetni az örökké élő számlákra.

Az aradi szabónak ezt a rossz szokását jól ismerte a nehezen fizető ur. Amikor a napokban aradi lakására érkezett, meghagyta a szolgájának:

— Ha a szabóm keresne, mond neki, hogy Afrikába utaztam nagyobb vadászatra.

E zel a mágnás eltávozott hazulról és késő délután ment ismét lakására. A szolga újságolta neki:

— Itt volt a szabó.

— Na és mit mondtál neki?

— Azt, hogy a méltóságos ur Afrikába utazott vadászatra.

— És ő mit felelt erre?

— Azt kérdezte, hogy mikor jön haza?

— És te mit mondtál, mikor jövök haza?

— Azt, hogy ma már aligha jön haza a méltóságos ur.

(A jutalom.) Ez a történet egy rossz diákról szól. A fiu már tavaly is csak kegyelemből csuszott át a vizsgán. Most a tanév kezdetén az apa nagyon komolyan elhatározta, hogy szigoruan fogja a fiát. Ilyen prédikációt tartott neki:

— Te betyár kölyök, vedd tudomásul, hogy ebben az évben nem úgy lesz, mint tavaly volt. Most már keményen bánok veled. Nem kérlek arra, hogy tanulj, de ha nem tanulsz jól, akkor mindennap két pofont kapsz.

A fiu fogadkozott, hogy igyekezni fog.

— És ha jól tanulok, akkor mit kapok? — kérdezte kíváncsian az apjától, azt remélve, hogy most valami ajándék-ígéret történik.

— Akkor azt mondta az osztályfőnök, hogy csupa jelest kapsz.

(Az izgató fekete kávé.) Ez természetesen kávéházi história. A szereplői: egy rosszul fizető vendég, egy jó vendéglős és a fizető pincér. A rossz vendég csak nagyon ritkán szokott fizetni, amiért a fizető pincérral hadilában áll. A két vendég este diskurált a kávéházban. A rossz fizető egy óra leforgása alatt három ceésze feketét ivott meg, amin a másik vendég szörnyen csodálkozott.

— És nem izgatja ez a sok fekete kávé? — kérdezte a rossztól.

— Engem nem, — felelte ez.

A mellettük álló fizető pincér, aki hallotta ezt a párbeszédet, így szólt:

— A mi feketekávéknak különös tulajdonsága van néha. A vendég issza meg és a főpincér lesz izgatott tőle.

Őszi idényre dusan felszerelt ERNYŐRAKTÁRÁT

a legolcsóbb minőségtől a lefinomabb kivitelig, a legszolidabb kiszolgálás mellett ajánja

MERKLER SOMA

Temesvári ernyőgyár gyári fiókja, Andrassy-tér 20. szám.

Javításokra és áthuzkraaso szakszerűen berendezett műhely. Kizárólagos ősz raktár francia P. D. jegyű

MELLFÜZŐKBEN

Naponta többször frissen pörkölt kávé

fűszer és illatszer **KÁROS SZAGÁTÓL** mentesen

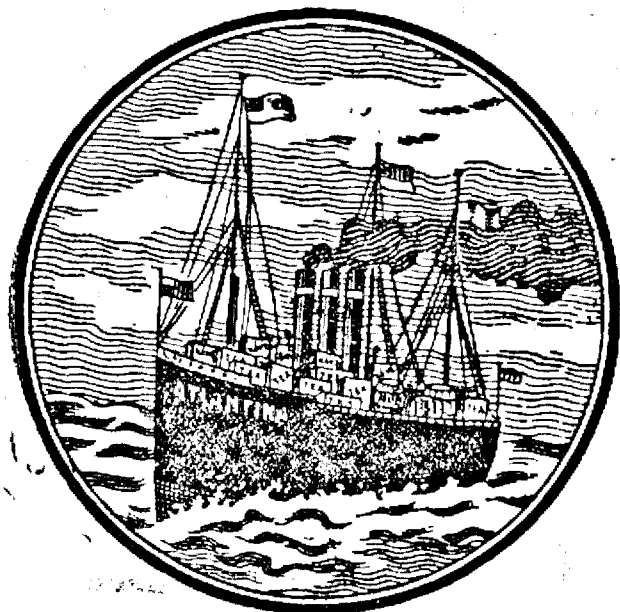
Csakis az

Atlantika

kávé és tea behozatalnál

kapható.

Villanyüzemű kávépörkölőnk működésben látható a kirakatban.

Arad Andrassy-tér 20. Fischer Ellz palota
Városi és megyei telefon 609

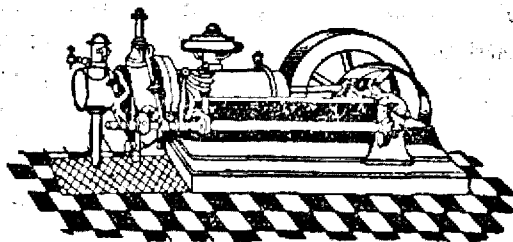
Ujdonság! Szabadalmazott legújabb szerkezetű!

Magas nyomású **NYERSOLAJMOTOR** 5981

SZIVÓGÁZ-MOTOROK LŐERŐ óránként 1-2 fillér.

BENZIN-GŐZMOTOROK ÉS LOKOMOBILOK.

Legjobb minőség! Jótállás! Olcsó árak!

E. PLEWA mérnök & Co. **MOTORGYÁR**
Bécs (Wien), XVII/3, Wattgasse 78-80.

!!! A mosás napja élvezet !!!

Persil Modernes Waschmittel

Teljesen ártalmatlan! Chlor nem szükséges!
Egyszeri főzés után vakító fehérségű fehérnemű
Dörzsölés, kefélés, mosódeszka nem kell!
Megtakarítja a munkát, időt és pénzt! Aki egyszer alkalmazza, mindenkor használja! Egyedüli készítő Ausztria-Magyarországban **VOITH GOTTLIEB**, Bécs, III/1. 3427
Aradon kapható Vojtek és Weisz drogulista cégnél.

Ne vásároljon addig **KALAPOT** míg meg nem lekinli **MÜNZ J.** czég modern kirakait.

Leányálmok

férfibolondító kincsek - elbájoló szépségek - szerelmi varázslás s szerelmi láncolat -

melyik fiatal leány nem álmodta?

Hajdanában öreg vénasszonyoktól szerelmi italt vettek, manapság a fiatal lányok bölcsbben cselekszenek s a legközelebbi drogériából, gyógyszertárból s illatszerüzletből

Zuckooh-szappant	Zuckooh-krémt
kis csomagolás 1.- kor.	közöns. tubus 1.25 kor.
nagy csomagolás (ajándék) 2.50 „	nagy tubus 2.50 „

vásárolnak.
Zuckooh-szappan s Zuckooh-krém szépséget alkot mint a tavaszi gyöngyvirág, olcsó és gazdaságos a napi használatban, a miért is a szépségeti szerek eszményképét képezi.
Fiatal leányok és asszonyok! Aki szép akar lenni, az csak Zuckooh-szappannak hódoljon, aki különös szép akar lenni, az Zuckooh-krémet is használjon.

Ne halassz, ne kétkedj!
Ne nyugodj, ne pihenj addig míg **Be nem teljesült óhajok!**
Vágyatok célját el nem értékelték, különben szomorú végül maradnak.

Valódi kapható Aradon Vojtek és Weisz Droguerijában. 2658

Feltűnő olcsóságok!

3103

Dacára a folytonos árak emelkedéseinek, alkalmat nyujtok a t. nagyérdemű közönségnek az alatt elősorolt árukat **feltűnő, mesés olcsó árakban** nyujtani:

Férfi és női szövetek,	Törülközők,
Angol Zefirek,	Legújabb Atlasz barchettok,
Kanavász,	Ágygarnitúrák,
Vásznak,	Zsebkendőök,
Chiffonok,	Zsinór és Piquet-barchetok,
Asztalneműek,	Valódi Rumburgi vásznak,
- stb., stb. szakmába vágó cikkek, míg ezen készlet tart.

MAUTNER R.

„OLCSÓ ÁRUHÁZA“ Hunyady-utca.

Üzleti órák: reggel 7-től 12-ig és délután 2-től 7-ig.

KORSET NINETTA

Legelsőrangu bécsi és párisi **fűzők**

legnagyobb raktára.
Rendkívüli különlegesség:
„K. B. Ninetta-Corset“.

Egyedüli elárusító:
MERKLER SOMA
Arad, Temesvár
Andrassy-tér 20. Hunyadi-utca 5

Értesítés!

Van szerencsém igen tisztelt megrendelőink szives tudomására hozni, hogy Erzsébet-körut 20. szám alatt létezett **NYEMECZ ÉS KÖVESDY** női szabó cég kötelékéből kiléptem és saját nevem és vezetésem alatt **Deák Ferencz-utca 9. szám (földszint) alatt (Lukácsy-ház)** a mai kor igényeinek megfelelő 3685

angol női divattermet nyitottam.

Amidőn megköszönöm a közös cégnél élvezett bizalmát és becses pártfogását, kérem eddig irányomban tanusított jóindulatát részemre a jövőben is fenntartani és nagybecsű megrendeléseivel szerencsételtetni sziveskedjen.

Kiváló tisztelettel

Kövesdy Lajos,
angol női szabó.

Meghívó.

„Magyarád hegyközség“
Őszi

rendes közgyűlését

f. évi szeptember hó 28-án d. e. 9 órakor a község háza tanácstermében tartja, melyre T. c. meghívatik.

Tárgy:

1. Az elmúlt évi számadás tárgyalása.
 2. F. évi szüret idejének megállapítása.
 3. Az 1910. évi előirányzat meghatározása.
 4. Bur Ambrus és társai panasza idegen helyről hozott borok a hegyközség pincékben elhelyezése ügyében.
- A közgyűlést megelőzőleg ugyanott d. e. 9 órakor választmányi ülés fog tartatni.

Magyarád, 1909. szept. 20.

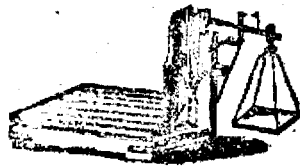
3660

A hegyközségi előjáróság.

Gartner Márk

épület és műlakatos, mérlegkészítő és javító műhelye

Arad, Szabadság-tér 11

Vanszerencsém értesíteni úgy a helybeli, mint a vidéki kereskedőket, hogy mindennemű

mérlegeket,
ugyszintén

= sulyokat =
pontosan és jutányos árak mellett készítek és javítok.

Szíves pártfogást kér, kitűnő tisztelettel.

Gartner Márk,

3673 épület és műlakatos, mérlegkészítő.

**Az Aradi Munkaadószövetségek
Tanoncokközpontjához Intézete.**

Hivatalos helyiség: Ipartestület.
Hivatalos órák: 9—12-ig, 3—5-ig.

Tanoncokat keresnek:

- Öt asztalosstanoncot.
- Egy kőművestanoncot.
- Egy asztalosstanoncot.
- Egy faesztorgálystanoncot.
- Egy divathere-kedőstanoncot.
- Egy lakatosstanoncot.
- Egy tímárstanoncot.
- Egy lészstanoncot.
- Két hentesstanoncot.
- Két kőfaragó tanoncot.
- Egy szappanosstanoncot.
- Egy órástanoncot.
- Négy bádogésstanoncot.
- Egy kovácsstanoncot.
- Négy kárptóstanoncot.
- Négy kékfűtőstanoncot.
- Két berbélytanoncot.
- Egy cipészstanoncot.
- Két képlárgótanoncot.
- Egy molnártanoncot.
- Egy szabale-tőstanoncot.
- Három kádártanoncot.
- Két élmestőstanoncot.
- Egy passomátyostanoncot.
- Egy csizmadiatanoncot.

ÖSSZES KERESLET 45 TANONC.

Tanoncra ajánkozik:

- Lakatosnak: három.
 - Mechanikusnak: egy.
- ÖSSZES KINÁLAT 4 TANONC.**
Elhelyeztetett a folyó héten: 4 tanonc.
Kaszab Géza,
2478 ügyvezető tnikár.

Használt

ó l o m

megvételre keresztek

Könyvkötészetünkben

**egy ügyes fia
tanulónak**

8 korona kezdőfizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Nagymennyiségű

pléh-pánt

és

maculatura

jutányos áron

eladó.

A BOR NEMES ERJEDÉSE.

A nemes erjedés eléréséhez szükséges tisztán tenyésztett nemes borerjesztőgombát, a bel- és külföldi legkiválóbb borvidékekről származó fajokban ajánl

Dr. Austerweil Géza

Paulis (Aradmgye).

Penoroszporás vagy rothadt szőlő kieresztéséhez feltétlenül szükséges.

A nemes erjedés által elért főbb előnyök: Magasabb szesztartalom. Magasabb zamattartalom. Csekélyebb seprümennyiség. A bor nem hajlandó betegségekre.

Bővebb felvilágosítás írásbeli megkeresésre 3676

Van szerencsém mélyen tisztelt vevőimet értesíteni, hogy a helyben létesült **fakereskedői kartellben részt nem veszek.**

Az ország legnagyobb fűrészgyáraival fennálló üzleti összeköttetésem révén azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a **helybeli kereskedői kartellel szemben**

a versenyt felvehetem.

és mélyen tisztelt vevőimet továbbra is a legjutányosabb árak mellett szolgálhatom ki. Állandó nagy raktárt tartok a legjobb minőségű

épület- és asztalos-anyagokban

és kérem eddig irántam tanusított becses bizalmukkal ezentul is megtisztelni.

SINGER GYULA

fakereskedő ARADON.

ANGOL-KÓR

tönkre fogja tenni az Ön gyermekének egészségét, ha nem tesz ellene gyorsan valamit.

SCOTT csukamájolaj EMULSIÓ-ja megszünteti az angolkórt, megerősíti a csontokat és egészséges hussal borítja azokat

Azonfelül — és ez az, amit tapasztalt szülők teljes értéke szerint meg tudnak becsülni, — semmi nehézséggel nem jár a kis szenvedőt rábírní arra, hogy a

5141¹⁰

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kérjük figyelembe venni.

SCOTT-féle EMULSIÓ-t

bevegye, mert kellemes, tejfeles íze van. A gyermek megemészti, még ha a tejtől undorodik is.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógyszerárban.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

K. B. Arad. A háziasszony, ki odahaza végzi a mosást, ki a háztartás és főzés száz és száz tenivalói között gyakran kénytelen kezeit megmosni, érzi legjobban, hogy mennyit szenvednek kezei, különösen a lug és szappan behatása által. A munkás, ki a különböző ipartelepeken dolgozik, ugyancsak sokszor szenved kezeinek gyakori mosogatása következtében. Lug és szappan ugyanis többnyire zsírelvonólag hatnak a bőrre, ennélfogva a kéz bőre érdessé és berepedezetté válik. Ezek a berepedeztetések, különösen ha piszok kerül beléjük, hamar gyuladásba, sőt vérmérgezésbe is mehetnek át. Ennélfogva nemcsak aestheticus, de egészségi szempontból is ajánlatos olyan kézmosó szerek alkalmazása, melyeknek használata következtében a bőrnek ezen elváltozásai nem jönnek létre. Legjobb és legcélszerűbb erre nézve az igen elterjedt glicerin, csak hogy ne úgy alkalmazzuk, mint azt általában látjuk. A kéz előbb mosassék meg szappannal, azután a szappanhabot vízzel mossuk le és a vizes közre öntsünk pár cseppnyi glicerint és azt dörzsöljük azután kezeinken szét.

A legjobb kutya-kalács volt és marad a

Fattinger-féle kutya-kalács,

mely az összes a fajta tápszerek közül a legjobb összetételű és tápanyagú — 50 kg. 23. — 5 kg. bórmentve 3.20 K.

Fattinger-féle Puppy-Bisquit

kölyök-kutyák részére. 50 kg. 26.—K., 5 kg. bórmentve 0.50 K. Árjegyeket bórmentve küld:

H. POLSTERER (Inhaber und Mgründer der Patent-Fleischfaser-Hundekuchen- u. Geflügelfutter-Fabrik Wiener-Neustadt.)

250-nél több első díj. — A Fattinger-féle tápszerek állatorvosi ellenőrzés mellett készülnek. 5914

MÜSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ

BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNY VIZ

ÜDÍT-GYÓGYÍT

Vese és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

Orvosilag ajánlva. — Aradi főlerakat **POLLÁK JÓZSEF** cégnél, József főherceg-ut II. 5'51

Az izr. ünnep miatt a tőzsde zárva van.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1909. évi szeptember hó 26-án:

Délután 3¹/₂ órakor kiérkezők helyarákkal:

A peleskei nótárius.

Bohózat dalokkal 3 szakaszban. Irta: Gaál József. Zenéjét szerzte: Thern Káro y.

S Z E M É L Y E K :

Zajtai István	Polgár S.	Biróné	Kun Irén.
Klara, neje	Várnayné.	Királyné	Zalay Margit
Baczur Ga si	Gerő I.	Tóti Dorka	Lászy Etel.
Peleskei bíró	Kulcsár L.	Szűcs L. ci	Boda F. renc.
Peleskei rektor	Leóvey Leo.	Szegefi Bandi	Beregi S.
Eji ör	Nagyiván.	Biró	Keller I.

Kezdete délután 3 és fél órakor.

Este 8 órakor, rendes helyarákkal

B) bérlet.

B) bérlet.

Varázskeringő.

Operette 3 felvonásban. Irta: Dörmann és Jacobsohn. Fordította: Mérei Adolf. Zenéjét szerzte: Strauss Oszkár.

S Z E M É L Y E K :

XIII. Joachim	Polgár S.	Niki, hadnagy	B S abó L.
Heléna, leánya	Wlassák V.	Friderika	Benkőné.
Lotár, öccse	Leóvey Leo.	Steingruber	Dióssy Nusl.

Kezdete este 7 és fél órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Caruso éneklő mozgófényképben.

Műsor 1909. szeptember 26-án, vasárnap:

1. Mi lehet ez? Kacagtafó. — 2. A fegyvermester. Színes látványosság. — 3. Pali és a hitelezők. Humoros. — 4. A bolgár hadsereg látványosság. — 5. Mefisztó szabadsága. Humoros. — 6. Az angol király látogatása Berlinben. Természet után. — 7. Dráma Madridban. Dráma. — 8. Az üdv hadserege. Dráma.

9. Caruso Rigolettóban.

Szenzációs beszélő mozgófénykép.

Éneklő Giovanni Zenatello hí neves olasz tenorista.

Előadások délután 3 órától kezdve.

NYILTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

Nem mulaszthatom el mindazoknak, kik felejthetetlen nőm f. é. szeptember hó 21-én délután végbement temetése alkalmával oly kegyesek voltak számos megjelenésük és részvételükkel mély fájdalomamat enyhíteni, ezuton is köszönetemet nyilvánítani.

Különösen az Aradi M. á. v. dalárda igen tisztelt elnöke, alelnöke, karmestere és a közreműködött dalos tagok, végül mindazoknak, kik az elhunyt ravatalára koszorút voltak szivesek küldeni, ezuton is fogadják hálás köszönetemet.

Bakos Tivadar,

m. á. v. főlávírász.

3687

Étvágytalanság, székrekedés
a rohtsi
„Templom-forrás“
folytonos ivásánál teljesen megszűnik. Régebbi krónikus hasonló bajoknál (erősebb) használható.*
„Styria forrás“ *
Nagybani raktár Magyarország részére
HOFFMANN JÓZSEF
Budapest, V. Balthory-utca 8. sz. 5958

Tulzsufolt raktár miatt

mélyen leszállított árakban kaphatók legujabb és legizlésebb üveg, porcellán és mosdókészletek. Nagy vá-laszték függő és asztali lámpákból.

Legjutányosabb forrás 2051

figurális dísz tárgyakból.

Legjobb minőségű china- és alpacca-ezüst dísz tárgyak, ugyszintén elsőrendű evőeszközök.

Képkerekek

óriási választék, több mint 400 új izlése mint van állandóan raktáron.

FISCHER MÓR, Andrásy-tér 20. szám (Fischer Eila-palota.)

Megyei és városi telefon szám 568.

MEGLEPŐ SZINTE CSODALATOS GYÓGYEREDMÉNYEK

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYÍTÁS

zel gyomor, vese, hólyag és bélbántalmaknál valamint asthma, bronchiális, köszvény és húgysavas diathesis eseteiben.

KAPHATÓ Nagy Farkas és Fejér Gyula cégeknél
8415 Aradon

A világhírű Riesner-féle

FOLYTON ÉGŐ

KÁLYHÁK

kizárólag

SZILÁGYI ÉS TÁRSASÁG

cégnél

Arad, Boros Béni-tér 15. sz. kaphatók

A
Hölgyközönség
szives figyelmébe!

Legolcsóbb árak!

Kizárólag elsőrendű gyártmányok

mindennemű

3511

bel- és külföldi pipere különlegességek
és

Háztartási cikkekben.

Arc-cremek
Hölgyporok
Kézfinomítók
Szappanok

Hajfestékek
Hajvizek
Hajporok
Brillantínok

Illatszerek
Illatos porok (Saschet)
Kölni vizek
Szoba illatok

Hajkefék
Hajtük
Fésük
Hajgöndörítők

Fogkefék
Fogpaszták
Fogporok
Szájvizek

Körömpaszták
Köröm emailok
Köröm vizek
Köröm ollók, resze-
lők és polsók

Legfinomabb angol rumok és
orosz teák, francia cognac, li-
kőrök és likőreszenciák, valódi
hollandi cacao porok, gyermek-
tápszerek és huskivonatok.

Szivacsok, szivacsahlók és
mosdóruhák, parketpaszták és
parketviaszok, fényesítő kefék,
ruha, fém, cipőtisztító szerek,
stb.

Gummiáruk, kötszerek és betegápolási cikkek

Hánzu Nestor
Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer János-u. 2.

Városi és megyei telefon 455. szám.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK
heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. l. em.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.
Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a
körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellené-
ben válaszolunk.

1909. szeptember hó 25.

Keresünk:

Aradra: 1 fiatal kézmű és 1 fűszer szak-
mabeli segédet.

Vidékre: 6 fűszer, rőfös és rövid, 2 vas és
fűszer, 2 kézmű és 8 vegyes szakmabeli magyar,
román és részben német, tót és szerb nyelv-
ismerettel bíró segédet.

Alánlunk:

női kereskedelmi alkalmazottakat, kik az
Aradi Kereskedők Köre női kereskedelmi tan-
folyamát sikerrel végezték, továbbá egy több
évi gyakorlattal bíró, jó megjelenésű elárusító-
nőt, 5 fűszer és csemege, 4 vegyes, 1 kézmű
és 2 vas és fűszer szakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi
Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor,

Keppich Zsigmond,

titkár.

921

igazgató.

Nagy választék

Lemez és vas zománcozott

Főzőedények,
Háztartási cikkek,
Konyha felszerelések,
Szőlőművelési eszközök,
Mindennemű szerszámok,
Gép és ipari cikkek,

acél, nikkell és sárgaréz áruk

é mindennemű

Vas árukban

Kérjük szíves megbízásait, melyek
gondos kiszolgálásá-
ról és jutányos számi-
tásáról biztosítjuk.

Kitűnő tisztelettel

1451

Kneffel Károly és fia

vas- és szén-nagykereskedése.

Üzleti berendezésünk és
állványok f. évi július hó elején
mérsékelt áron eladó.

4 középiskolát végzett

jó modoru fiu

gyakornokul

3614

fizetéssel felvétetik.

Hánzu Nestor,

Vöröskereszt Drogeria

ARAD, Weitzer János-utca 3.

A következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Radó Imre: Mézeshetek az esküvő előtt.
Bruun Laurids: Négy óra története, D'or
Jean: Humoros utilevelek három világrészről,
Eschstruth: Tündérkirálynő, Szemere: Ugor Ag-
nes, Harland Henry: Sampaulo grófnő, Mariet
Ycanne: A hiábavaló gazdagság, Szomaházy:
Mindennapi problémák, G. Büttner I.: A méltó-
ságos asszony emberei, Bródy: A villamos, An-
dornakiné, Pásztor Árpád: Tengeren, tengeren,
tul, Legioner: Gyöngé emberek, Blicher: Erő-
sebb az életnél, Gömbösné: Az uriaszony, Heyer-
mans: Remény, Ujvári Péter: Az új keresztény,
Szomaházy: A méltóságos asszony lovagjai, A
százhusz éves asszony, Connan: Rejtjelmes törté-
netek, Gárdonyi: Mi erősebb a halálnál? Szom-
maházy I.: A gyergyóvári hadjárat, Szikra: A
hét szilvafa árnyában, Crawford: Arethusa, Tá-
bori: Bűnös nők, Földes: Hivatalnok urak, Nagy
Irma: A szerelem színháza, Farkas Imre:
Tűnő évek.

Németben: Ohnet: Der rote Kurs, Francois:
Leib-Weihnachtskuchen und sein Kind, Schmidt:
Nikolaus: Dudelsacklieder, Ewers Heinz: Mit
meinen Augen, Schnitzler: Die frau des Weisen,
Schubin: Finis Poloniae, Dunker Dora: Sie
soll deine Magd sein, Schloemp: Die meschug-
gene Ente, Franzos: Der kleine Martin, Eb-
hardt: Die Rache der Heimat, Zobelitz: Zwei
Küsse, Zahn: Indergand, Schlicht Mobil, Was-
ner: Vater, Tovote: Fräulein Grisebach, Zo-
belitz: Die Kronprinzenpassage Boy Ed, Ida:
Um ein Weib, Villinger: Zenz Rosengren: Der
grosse Unbekante, Grabein: Das stille Leuchten
Zobelitz: Ein Schlagwort der Zeit, Wilbrandt:
Familie Roland.

Kölcsön díj havi 1 kor. 20 fill, vagy köte-
tenként fizetve 8 fillér.

A könyvek utak és tiszták!

Vidéki bérlők

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenemű-kölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill.,

vagy fizetenkint 14 fill.

Szohner: Cabaret induló, Pápas: Négy dal,
Zerkovitz: Hastanc, Kurucz: Nem siratlak, nem,
kereslek, Plaque: Mohamed paradicsoma, Val-
verde: Paraguay tánc, Jakobi: Jánoska,
Kondor: Csipkerózsza ringó ága, Bodrogi: Ká-
rog a holló a jegenyén, Baka-Baitz: Herkules-
fürdői emlék, Dr. Rózsa: Megjüttek a fecs-
kék, Dóczy: Légy az enyém, Ormay: Di-
csértessék, Szohner: Huszonnégy szál fehér-
rózsza, Szirmai: Táncos huszárok, Fráter:
Templomában, Baumann: Tiz koplé, Hertzka:
Anonymus, Villamos kalauz, A maflasarkon.

**Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése.**

KERPEL IZSÓ,

931

könyv-, zenemű és papír-
kereskedése Aradon.

Telefon 885. sz.

ZEGZA

legjobb minőségű első és második osztályú kapható azonnali szállításra bármely mennyiségben az új vágóhid mögötti téglatelepemen. 3389

Nacht Viktor

fakereskedő és téglagyáros.
Iroda: Petőfi-utca 8.
Telefon-szám 324.

Értesítés

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a Boczkó-utcában levő, volt Arany csillag szállodát és vendéglőt átvettem és azt személyes vezetésem alatt

„Vas-hid szálloda“

név alatt tovább vezetem.

Tiszta teljesen átalakított szobák ára 60 kr.

Vendéglőmben minden időben kóser izletes ételek és italokról gondoskodom. Főtörökvésem igen tisztelt vendégeim pontos és gyors kiszolgálással minden tekintetben kielégíteni. 3366

Szives pártfogást kér

CZITROM JANKA,
szálloda és vendéglő tulajdonos.
Hideg buffet. Kóser felvágottak.

Alapított 1888. évben.

Várhoi László

uri- és női cipész.

Arad, Weitzer János-utca 2. sz.

Minorita palota a leányiskolával szemben.

Van szerencsém a t. helybeli és vidéki közönség figyelmét felhívni 19 év óta fennálló jó hírnevűek örvendő cipész-üzletemre. A bekövetkező őszi idényre beszeresem mindennemű bőrkülönlegességeket.

Az önkéntes uraknak figyelmüket felhívom, hogy lábbelit készítek mindennemű fegyveremhez a legjobb kivitelben, előírás szerint. Az egyenruházati egyletnek több év óta szállítója vagyok

Visszamaradt cipők előnyös árban kaphatók. Rendelések 24 óra alatt eszközöltetnek.

Kiváló tisztelettel

3285

Várhoi László.

A hölgyközönség figyelmébe!!

A n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom kiváló cégektől most érkezett legújabb divatu

őszi kalapokkal

dnsan felszerelt üzletemet.

Nagy választék gyász-kalapokban.

Ugy helyi, mint vidéki megrendelesek pontosan, gyorsan és legjutányosabban eszközölök.

Tisztelettel 3121

Amtmann Anna,

Deák Ferenc-utca 89.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő-üzlete
Arad, Weitzer János-utca 13. sz.

Kész paszomány és gombkötő áruk nagy raktára.

3537

Rendelések a legizlésebb kivitelben, gyorsan készíttetnek.

Selyemtisztító intézetemet

ajánlom a nagyérdemű közönség figyelmébe, mely a mai kor igényeinek megfelelőleg van berendezve. 3629

Elvállalok mindennemű tisztítást. u. m.:

selyem ruhák, férfi ruhák, flor, gáz, továbbá fehéremű, ing, gallér, kézelő, valamint minden szakmába vágó munkát megfelelően végzek. — Vidéki megrendelések 48 órán belül elkészíttetnek.

Stefán József

Arad, Tökölly-tér, a román templom mellett.

Eladó!

90 hectol. Ménesi és Paulisi hegyen termelt vörös bor, és pedig: 36 hectol. 1902—4. évi, 18 hectol. 1903. évi és 36 hectol. 1905—6. évi termésből.

Bővebb tudósítással szolgál a termelő

Hruzek Béla Ujarad,

Rákóczi (Fő)-utca 11. hs. 3405

Uj üzlet. Uj üzlet.

Pongyolákat, divatos alakokat, blouzokat, és gyermekruhákat, legolcsóbban kapható

Brüller Lajos

kész női- és gyermekruha üzlete

Arad, Forray-u. Gróf Nádasdy palota.

Megyel és városi telefon 686.

Gyászruhák 24 óra alatt készülnék.

Mérték szerinti megrendelések bármely kivitelben gondosan elkészíttetnek. 105

Üzletek és lakások bérbeadatnak

Gróf Hunyady Károlyné Ő Méltósága jelenleg épülő új házában **Forray-u. 20. sz.**

tágas üzlethelyiségek 1910. május hó 1-től, modern berendezésű lakások 1910. augusztus hó 1-től.

Bővebb felvilágosítást nyújt Bódi Bódog házgondnok. 8048

Bauer és Társa

Áruügynökség

Arad, Asztalos Sándor-utca 1.

Ajánlják gar. elsőrendű édes és nemes 3599

szegedi paprikájukat 5 kgr.-os csomagokban, utánvétel mellett, azonnali szállítással, bármely postai állomásra. Ugyisintén a legfinomabb

∴∴ **Ceylon teát** ∴∴

már a legkisebb mennyiségben is.

Szives megkereséseket kér

Bauer és Társa áruügynöksége.

Czernóczky Mihály

férfi, női és gyermekcipő r. ktára

Arad, Kossuth-utca 67. sz. 3156

Ajánlom már az őszi idényre saját műhelyemben készült legjobb férfi, női és gyermekcipőket következő legelőnyösebb árak mellett:

Férfi zsevrő, kapcsos	irt. 6.20
box	5.50
Box v. sevro sima férfi cipő	4.80
Munka cipő	3.50
Női cipő gombos, sevro	5.20
" " fűzés, sevro	4.80
" " fűzés, box ...	4.20
" " gombos, box	5.—
" " sevro félcipő	3.80
" " zerge félcipő	3.20

DENGELEGI FERENCZ

férfi szabó üzletét

Átziél Péter- és Zrínyi-utca-
Az Első Aradi Takarékpénztár épületébe

helyezte át,

melyet van szerencsém a n. é. közönségnek és rendelőkinek tudomására adni. Készítek legdivatosabb öltönyöket a legjutányosabb áron.

Tisztelettel

Dengelegi Ferenc
szabó. 3201

Urihölgyek szives figyelmébe!

Ajánlom általánosan közismert jóhírnevű

angol és francia női divattermet,

hol módomban van legjobb munkaerőmmel, gyors kiszolgálással legkényesebb igényeknek is megfelelni. 3461

Nagyrabecsült vevőim és a n. é. uri hölgyközönség szives pártfogását kéri továbbra, kitűnő tisztelettel

Weisz Samu

angol és francia női szabó

Weitzer János-u. 10.

— cégünk készítménye az egyetlen, amely Olaszországban a hivatalos orvosi szerek jegyzékébe is föl van véve.

Az ERNESTO PAGLIANO tanár cég PAGLIANO SYRUP-ja

Nápoly (saját házában) Calato S. Marco 4. — a legjobb és legüditőbb vértisztító szer. A mi PAGLIANO SYRUP-unk a legelőkelőbb gyógyszerárakban törvényes engedéllyel jut forgalomba. Pagliano tanár eredeti receptjei szerint melyek a mi birtokunkban vannak és amelyet leglelkismeretesebben készítünk el.

Óvás: Mindenkit figyelmeztetünk, hogy nekünk hasonlóvá cégekkel semmi összeállításunk abszolút nincs és nem is akarunk velük összeállításba lépni. Felkérjük tehát: t. vevőinket, hogy óvakodjanak bizonyos ártalmas utáztatásoktól, amelyeket minden lehető módon és kétes reklámokkal iparkodnak forgalomba hozni. Hogy a legbiztosabban kaphassuk az egyedül a mi valódi jelzésünkkel ellátott készítményt, amelynek egyáltalán semmi köze egyéb hasonló készítményekhez, ajánljuk direkte a mi cégünkhöz Nápolyba fordulni, vagy pedig Socrate Brachetti Reál-gyógyszertárába, Ala (Dél-Tirol). 488

Férfi, női és gyermek divatkalapok

állandóan nagy választékban!
Panamakalapok
tisztítása és más egyéb kalapok javítása és festése
jutányos áron elfogadtatik
Bittenbinder Konrád
kalapos mesternél 2031
Arad, Deak Ferencz-utca 24. sz.

Herling Mihály
Arad, Kossuth-u. 86. (Gzernoczky-mellett)
üveg, porcellán és képerkedése. 3331
Elvállal mindenü üvegozési munkákat legjutányosabb árban úgy vidéken is.

Hair regenerator

Ártalmatlan készítmény, mely az ősz hajnak eredeti színét adja vissza. Nem festék, hanem a gyökerekre ható készítmény, melyből a haj puha selyem fényű és ugyanolyan színű lesz, a minő az eredetileg volt, korpaképződés megszűnik, ugyszintén a haj hullása is, nem piszkol.

Ára 2 korona. 251

Földes Kelemen
gyógyszerésznél.

Gondoskodjon idejekorán téli fűtőszén
szükségletéről. Legegyszerűbb, ha ír
Klár Andor
ezéghen
DEBRECEN, Miklós-u. 23.
Telefon 445. 5899
hol legfinomabb poross és magyar szenet, tüzifát, kokszt
waggonszámra legjutányosabban megrendelhet.
Ne készen ajánlatot kérni!

Háziasszonyok b. figyelmébe ajánljuk
RUBITS GYULA
fényező és mázoló műhelyét
Szent Pál-utca (Bocskai-tér sarok.)
Elvállal a szakmába vágó mindenféle munkát, u. m.: b. toronyezést, vas- és fa-butorokban, régi butorok újrafestését bármimű stílusban, kávéházi berendezéseket u. m.: asztalok, székek, rácsasztalok, lámpériák, fogasok, csillárok
bronzírozását
éjjeli szekrényeket, mosdókat, fürdőkádakat, bármimű márvány utaztatásokat, ton- és vasszék munkákat, ton- és frész-szinekben, majolika utáztatásokat, díszítéseket, floderozást (erezést) bármimű falfestést u. m.: (tölgyfa, diófa, machagoni, papiszander, jávör, cirbi, stb.) konyhanerendezéseket, konyha és fürdőszoba falfényezését és festését bármimű színekben, ajtókat, ablakokat és portálokat, tüzetberendezéseket a legújabb és legmodernebb stílusban, jutányos árak mellett készítetnek.
— Kívánatra bármikor a házhoz megyek.
— Videki munkákat is elvállalok. — Becses pártfogásáért esedezve, vágok kiváló tisztelettel
2227
Rubits Gyula

Uri hölgyek 3507
szives figyelmébe.
SZALKAI ÁRMINNÉ
himző és fehérnemű varrodája
Arad, Weitzer János-utca 13 sz.
Mindennemű himzési munkák, ingblous és gyermekruhák, fehérnemű varrások a legjobban elkészítetnek.
Menyasszonyi kelengyék a legolcsóbb árban készülnek.

Aki szép akar lenni,
aki üde, rózsás, bársonyfinom arcúvá válni akar, az ne használjon egyebet, mint az általaános kedveltségnek örvendő
Rogátsy-féle Pipere-Boraxot.
A fürdővízbe keverve, a testnek ruganyosságot, üdéséget és fűréséget kölcsönöz. A gyermek testét edzi és megátalja a gyakori fájdalmas kipállást.
Ráncok, szeplők, májfoltok, pörse-nések és miteszerek eltávolítására a legbiztosabban ható szer.
Mint háziszer
szintén a legmelegebben ajánlható a **Rogátsy-féle magyar Pipere-borax**, amely a fozak fele ritéséhez open úgy, mint a torokgyu adások, sebesedések gyógytáshához, valamint szájbüz eltávolításához, paratlan sikerrel alkalmazható. Láb, kéz, hónalj-izzadást a legbiztosabban, gyorsan és verlegesen megszünteti.
— Egy doboz ára 30 és 75 fillér. —
Próba doboz 15 fillér.
Tíz nagy doboz rendelésénél bérmentve küldetik.

Hydraulikus sajtók

szőlő- és gyümölcsaszaltó sajtólásra a nagy üzem számára, 2 kitalható kosárral vagy 1 kosárral.
Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat kézihajtásra Heroulesnyomórő-szerkezettel, fa, vagy vastányórral.

Arany érem
Szeged 1899

Arany érem
Budapest 1899

Arany érem
Pozsony 1902

és sok egyéb legmagasabb kitüntetésekkel

gyümölcs- és szőlő-örlöket,
bogyózógépeket,
gyümölcs-aszaltó-készülékeket

hydraulikus sajtóért.
gyártanak és szállítanak jótállás mellett mint különlegességet a legújabb szerkezetben

Mayfarth Ph. és Ta., Bécs, II.
különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben. 1688
Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Megrendelések idejekorán kéretnek

Rogátsy-féle borax-erém ...	1.-	kor.
Rogátsy-féle borax-szappan ...	80	"
Rogátsy-féle borax-puder ...	1.20	"
Rogátsy-féle borax-fogérem ...	50	"

Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és jobb fűszerüzletben. —
Készíti: 2673
Rogátsy Kálmán drogeriája
Budapest, Rákóczi-ut 10.
Csak Rogátsy névvel valódi!

Szinház-épület.

HOFFMANN SÁNDOR

divatüzletében

Arad, Szinház-épület.

Őszi és téli ruhakelme, Angol Cheviot az összes divatszínekben. — Blouse kelme újdonságok, Pongyola kelmék, Flanellek és téli mosók, Barchetek teljes számban raktárra érkeztek. -- -- -- -- --

Női és gyermek felöltők legújabb színek és feketék rendkívül jó szabás és sikerült facon nagy választékban. -- -- -- -- --

Üzletnagyobbitás miatt igen olcsó árak!

5 drb. vasredőny, 2 szép légszesz luster, 3 nagy tükör üveg 1/4 árban eladó.

Szinház-épület.

701

APRÓ HIRDETÉSEK.

Hirdetések felvételnek a
kiadóhivatalban
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

Feliratokhoz kérik a csekket stílt levő számkra hivatkozni.

Am apró hirdetések előre fizetendők.

Minden soron minden sor egy soros feliratainak ára 2 fillér, vasárnapok kivételével 3 fillér. — Csekket kereső vagy csekket ajánló apró hirdetés 20 sorig 60 fillér, minden további sor 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50-60 filléért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárultó helyein.

Kérdezősködésekre csak válaszbélyeg beküldése ellenében válaszol a kiadóhivatal.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstnemeleket ki váltok és veszek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 1771

Jó pajtás.

Szerk. Sebők Zsigmond és Benedek Elek. A legújabb és legkedveltebb képes gyermeklap. Előfizetési ára 1/4 évre 2 K 50 fill. Munkatársak: Benedek, Mikszáth, Molnár, Sebők stb. Előfizetéseket elfogad Kerpel Izsó könyvkereskedése, Aradon. 262

Kiadó lakás

november 1-étől, mely 4 szoba, előszoba, fürdőszoba, cselédszoba, konyha, éléskamra, balkon stb.-ből áll. Gróf Apponyi ut 7., I. 2. ajtó. 3681

Szép, modern

három szárnyú könyvszekrény és különféle egyéb butordarabok költözködés miatt olcsón eladó. Gróf Apponyi-ut 7., I. 2. ajtó. 3682

Vadász-puska,

finom szerkezetű, eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 3683

Egy jó forgalmu,

40 éve fennálló fűszerüzlet ital-mérés és dohány engedélylyel más vállalat miatt azonnal eladó. Cim a kiadóhivatalban. 3684

Keresek

a Szabadság-tér, Boros Béni-tér, József főherceg-ut közelében egy különbejáratu, féregmentes, tiszta butorozott szobát október 1-sejére. Ajánlatok Molnár Gyula urhoz, Lippa küldendők. 3679

Ház eladás!

Margit-utca 8., Lehel-utca 14., Ujmikálaka 444., Ujmikálaka 448. új házak előnyös feltétel mellett olcsó ár mellett eladó. Bővebbet Klein József, Radnai-ut 10. 3824

Eladó ház!

Máriaradnán, újtemető-utcában remek fekvésű egészséges családi ház, 7 évi adómentes, 2 utcai szoba, 2 célszerűen lakható melléképülettel, nagy szőlő- és gyümölcsöskerttel jutányos árban eladó. Ugyanott egy házhely eladó. Értekezhetni a helyszínen, Kucsas Pál tulajdonossal. 3424

Pintér mester.

Egy nagyobb vidéki városba egy szorgalmas és ügyes pintér kerestetik. — Bővebb felvilágosítást ad Réthy Lipót és Fia könyvnyomdája Aradon. 3688

Szőlőcsomagoló papír,

kosár függőgyekek jutányos áron kaphatók Pichler Sándor papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. Telefon 308. Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek. 2922

Krausz Paulin

könyv- és papirkereskedése, Színházépület, 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár. Szépirodalmi és ifjúsági művek, tankönyvek, rajz- és írószerek az összes helybeli intézetek részére. Disztriktpapírok a legolcsóbb áron. Divatlapok és folyóiratok egyenként és bérletben. Telefon 511. sz. 3241

Angol vagy német beszédet

vagy német keresk. levelezést tanít tökélyig postán, személyes érintkezés nélkül havi 3 koronáért Órfi nyelviskolója Aradon. 2511

Rövid zongorát

jókarban veszek. Cim a kiadóba. 3464

Zongorában

alapos oktatást nyújt kezdők és haladóknak. Bővebbet Halpern Miksa cégnél, Szabadság-tér. 3530

Keresek

egy jóforgalmu vendéglőt bérbe vagy percentre. „Vendéglős” jelige alatt a kiadóhivatalban. 3610

Fűszer és liszt

kereskedésemben egy jobb házból való fiut tanulónak felveszek. Rómán nyelvet értők előnyben részesülnek. Menczer A. Adolf, Pankota. 3611

Kossuth-utca 54. sz. ház

kedvező feltételek mellett eladó 3628

Két nagy világos

irodának alkalmas utcai szoba, külön bejárattal kiadó Nagyobb jégsekreány és Genszky-féle szőnyeg eladó. Deák Ferenc-utca 21. sz. I. ajtó. 3623

Füzletemben

keresek gyakornokot vagy fiatal hivatalnokot. Vass József, Ujarad. 3638

Ügyes felsőruha varrónő

házakhoz ajánlkozik. Bővebbet a kiadóban. Ugyanott egy csinosan berendezett különbejáratu utcai szoba kiadó. 3656

Német kiasszonyt

keresek két gyermek mellé délutáni 4-7 órára. Értekezhetni délután 4-5 óra között Perényi-utca 1 szám. 3678

Egy uri családból való

fiatalember október 1-ére különbejáratu, íróasztallal ellátott butorozott szobát, teljes ellátással, keres keresztény, németül beszélő családnál. Tudakozódhatni a kiadóban. 3671

Őszi Divat Album,

utcai, házi toilette, Costüm, Blous és alj, valamint gyermekdivat album összesen 700 divatképet tartalmaz, a vaskos, 70 oldalas könyv ára színes képekkel K. 250 Kapható: Ingusz I. és Fia könyv-, zenemű- és papirkereskedésében Aradon. 173.

Szakást és kosztot keres

fiatalember, esetleg másodmagával is. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kér „Koszt” jelige alatt.

Kovaszincon eladó

egy 3. kat. hold teljesen beültetett szőlő. Bővebbet Arad, Révai-utca 2. szám alatt, a tulajdonosnál. 2982

Ügyes

fiatal uri leány, házi kisasszonynak ajánlkozik helyben vagy vidékre. Cim a kiadóhivatalban. 3658

Gartner Samu

villanyműszerész, kerékpár és varrógép szakszerű javítóműhely Arad, Weitzer J.-utca 2. (Minorita-palota.) 3011

Diamant Jerő

épület- és díszmű-bádogos. 1008

Műhelye és

kész áru raktára: Kazinczy-utca 1. (Polgári fuhske-lével szemben.)

Új női- és férfi szabó műterem.

KATONA LÁSZLÓ

Arad, Szabadság-tér I. sz. a.

Van szerencsém a n. 6. városi és vidéki nagyközönség b. figyelmét felhívni ujonnan megnyitott

női és férfi szabó műtermemre,

hol minden e szakmába vágó munkát legizlésebben s legelőnyösebb ár mellett elvállalok.

Szíves pártfogásért esedezik

Katona László,
női és férfi szabó, Szabadságtér-1. szám alatt. 2028

Telefon szám 242.

Elektromos erőátviteli motorokat
kikölcsönöz, elad és felszerel 3191

Kalmár József

villanyvilágítás, telefon és villamos csengő berendezési vállalata

Arad, Salacz-u. 2.

Ékszerek vásárlása és elkészítése 3491

legjobb kivitelben, jutányos árban

Waldmann I. Szabadság-tér 14.

(Fiume kávéház mellett) arany és ékszművesnél szerezhetők be.

Gabona üzletembe

keresek egy 4 közép osztályt végzett

gyakornokot

kezdő fizetéssel 3659

azonnali belépésre,

ki ilyen üzletben már alkalmazva volt, előnybe részesül.

Weisz Adolf,

Ujarad.

Iskolai beiratási hirdetés!

Iskolai beiratási idényre.

Fischer nagyáruházának

Arad, Szabadság-tér 12.

Szenzációs olcsó árjegyzék!
Külön osztály gyermekek részére!

Gyermekek nyakkendők!

Gyermekek női nyakkendők csokor	10 kr.
Gyermekek regatta	15 "
Gyermekek tiszta selyem csokor	25 "
Gyermekek regatta	25 "
Gyermekek plastron	29 "

Gyermekek ingek!

Gyermekek ingek vasalt fehér	95 kr.
Gyermekek ingek jó minőségű sifonból	1:05 "
Gyermekek ingek puha mellű sifonból	1:25 "
Gyermekek ingek egész finom madipulánból	1:45 "
Gyermekek gallérok és manzsetták jó minőségben	

Gyermekek kalapok!

Gyermekek őszi kalap lodenből	75 kr.
Gyermekek fekete és színes	98 "
Gyermekek finomabb min.	1:25 "
Gyermekek elegáns kivitelben	1:35 "
Gyermekek síkkes forma selyem béléssel	1:50 "

Gyermekek sapkák!

Gyermekek sport sapka kockás szövettől	85 kr.
Gyermekek sapka kék szövettől	50 "
Gyermekek deák sapka finom cheviotból	65 "
Gyermekek matróz sapka kék és piros szövettől	75 "
Gyermekek matróz sapka kék és piros selyemből	1:15 "

Gyermekek eső ernyők!

Gyermekek eső ernyő croiseból	95 kr.
Gyermekek eső ernyő clottból	1:15 "
Gyermekek eső ernyő finom canelából	1:45 "
Gyermekek eső ernyő sergeből	1:60 "
Gyermekek eső ernyő jó minőségű selyemből	1:75 "

Gyermekek zsebkendők!

Gyermekek zsebkendők képekkel	05 kr.
Gyermekek zsebkendők sifonból fehér	08 "
Gyermekek zsebkendők vászonból	11 "
Gyermekek zsebkendők jobb minőségű vászonból	14 "
Gyermekek zsebkendők fin. szín. batiszt	15 "

Gyermekek iskola táskák!

Gyermekek iskola táskák viaszos vászonból	35 kr.
Gyermekek iskola táskák színes képekkel	45 "
Gyermekek isk. táskák viasz. vászonból	50 "
Gyermekek isk. táskák jó minőségű tartós	60 "
Gyermekek iskola táskák bőrből	75—1:50 "

Gyermekek patent harisnyák fegyházi munkái!

Gyermekek pat. harisnyák, árak nagyság szerint.	
Gyermekek patent harisnyák jó min.	15—27 kr.
Gyermekek pat. harisny. diamant fekete	19—38 "
Gyermekek pat. harisny. dupla sarokkal	27—45 "
Gyermekek pat. harisny. legjobb min.	32—57 "

Különféle tárgyak gyermekek részére!

Gyermekek nadrág tartók gumiból	19—35-ig.
Gyermekek zsebkés fehér és barna csonttal	20—30-ig.
Gyermekek fogkefék	10—25-ig.
Gyermekek pénz erszény bőrből	10—50-ig.
Gyermekek patent zseb tintatartók	25—50-ig.

Férfi divat osztály! Olcsó árjegyzék!

Férfi fehérnemű!

Férfi ing színes puha mellű	1:15 kr.
Férfi ing sifonból piquet mellű	1:35 "
Férfi ing angol zephyrből színes	1:45 "
Férfi ing egész finom fehér damaszt mellű	1:65 "
Férfi ing egyedülálló különlegességem drapp csíkos	1:75 "

Férfi kalap ujdonságok!

Férfi kalap jó minőségben	1:25 kr.
Férfi kalap megbízható jó minőségben	1:50 "
Férfi kalap színes és fekete legujabb forma	1:75 "
Férfi kalap elegáns, finom gyapjuból	2— "
Férfi kalap legfinomabb nyulszőrből	2:50 "

Férfi esőernyők!

Férfi esőernyő croiseból	1:15 kr.
Férfi esőernyő jó minőségű clottból	1:35 "
Férfi esőernyő tartós canelából	1:50 "
Férfi esőernyő glória selyemből	1:75 "
Férfi esőernyő finom selyemből	1:95 "

Férfi nyakkendők óriási választékban!

Férfi batiszt csokor szép mintákban	11 kr.
Férfi batiszt regatta szép mintákban	19 "
Férfi selyem csokor gyönyörű szép mintákban	25 "
Férfi selyem regatta gyönyörű szép mintákban	35 "
Férfi nyakkendők tiszta selyemből ujd.	50 "

Különféle férfi divatcikk:

Nagyválasztéku zsebkendők dr.	19—25 kr.
Jó minőségű nadrágtartók drb.	35—50 "
Jó minőségű harisnyakötők drb.	39—50 "
Nagy választék divatos kezelő-gombosban	25—50 "
Jó minőségű köpper lábravaló alkalmi vétel	95 "

Férfi harisnyák!

Férfi harisnya maccoi nyerszín párja	19 kr.
Férfi harisnya színes és fekete párja	25 "
Férfi harisnya divatos csíkos párja	29 "
Férfi harisnya különlegesség legujabb minták párja	35 "
Férfi harisnya tiszta cérnából párja	45 "

Női divat osztály!

Női fehérnemű!

Női ing sifonból himzéssel díszítve	85 kr.
Női ing madipulán gyönyörű himzés betéttel	1:15 "
Női ing finom vászonból kézi himz.	1:50 "
Női ing finom franc. batisztból szín.	1:75 "
Női ing rumburgi vászonból kelen-gyének	2:00 "

Különféle női divatcikk!

Női selyem esernyő alkalmi vétel	1:75 kr.
Női selyem övek, fekete és színes	50—95 "
Női selyem gumi övek, fekete és színes	5—1:50 "
Női kiegészítők, bőrből legujabb.	45—90 "
Női selyem nyakkendők és divatos gallérok.	

Női harisnyák!

Női harisny. kötött szín. és fekete párja	35 kr.
Női harisnyák színes csíkos legujabb divat párja	39 "
Női harisny. mintázott tiszta cérnából párja	50 "
Női harisny. flour fek. alkalmi vét. párja	65 "
Női harisny. flour áttört egész fin.	95 "

Előrendü helybeli készítményű CIPŐKBEN óriási választék.